

BUENOS AIRES

1933-1993

V LETU BISERNEGA JUBILEJA

Zvonik starodavne cerkvice v Dolores v kordovski provinci, mnogim rojakom ljub znanec, na katerega jih vežejo lepi spomini iz počitniških dni.
Foto: Marjan Šušteršič

duhovno

življenje

29. novembra 1992 je v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši prejelo prvo sv. obhajilo 34 slovenskih otrok iz mesta in raznih predmestij Velikega Buenos Airesa.

Foto: Jože TOMAŽEVIČ

Pri zajtrku v obednici po slavnosti prvega sv. obhajila v cerkvi.

V letu zlatih in bisernega jubileja

ALOJZIJ STARC

Pred nami je Gospodovo leto 1993, leto pomembnih jubilejev in vedno krajše vigilijske sklepe dvajsetega stoletja in jutra tretjega tisočletja. V letu, ko se bo rodila nova Evropa dvanajsterih in bo Cerkev obhajala 45. mednarodni evharistični kongres v Seville na Španskem, katerega geslo bo: Kristus — luč narodov, in 8. mednarodni mladinski dan v mestu Denver v ZDA z mislijo: Prišel sem, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju (Jn 10,10), bomo Slovenci praznovali štiri zlate in en srebrni jubilej.

Zlati jubileji bodo: 1. januarja — mučeniška smrt še ne dvajsetletnega fanta Lojzeta Grozdeta, 30. maja — posvetitev slovenskega naroda Marijinemu brezmadežnemu Srcu, v septembru — rojstvo domobranske vojske in 24. novembra — smrt v ognju Franceta Balantiča, ki se „po zreli in izvirni poeziji, po podob polnem jeziku in globokem doživljanju uvršča med slovenske klasike“.

Za Lojzeta Grozdet, rojenega 27. maja 1923 v Gorenjih Vodalah, v prijazni kotlini pri Mokronogu, zgledega katoliškega dijaka in člana dijaške Katoliške akcije in Marijine kongregacije, mučenega 1. januarja 1943 na Mirni, se je 27. septembra 1992 odprl kanonični postopek za priznanje mučeništva. V molitvi za dokončni proces mučeništva prosimo: Troedini Bog! Na priprošnje Brezmadežne proslavi svojega služabnika, da ga bomo smeli častiti za mučenca vere in da bomo tudi mi živeli s Kristusom ter vse svoje misli, želje in dejanja usmerjali tebi v slavo, bratom in sestram v korist, sebi pa v zveličanje. Amen. Z mučencem Grozdetom bomo tako dobili svetel zgled in močnega priprošnjika. Velik vzor starejšim in mladini. Starejšim, saj je živel v naših časih, v časih brezbožne revolucije. Mladini, saj ni še izpolnil dvajset let in je bil tako poln božje modrosti, milosti in junaštva.

Posvetitev slovenskega naroda Marijinemu brezmadežnemu Srcu, ki je bila 30. novembra 1943, bo za večne čase zapisana v zgodovini. S praznovanjem peterih prvih sobot, ki je zajelo velik del naroda, s šmarnično pobožnostjo in z mogočno spokorno procesijo na Rakovnik smo se z veliko ponižnostjo in z brezmejnimi zaupanjem pripravili na posvetitev in tako prisluhnili oznanilu iz Fatime in želji svetega očeta Pija XII. Vse naše poznejše posvetitve so bile le obnova te velike posvetitve.

Tretji zlati jubilej bo rojstvo Slovenske domobranske vojske. Nastala je zaradi samoobrambe, iz skrbi, da slovenski narod ne bi utonil v stalinističnem brezbožnem komunizmu, iz ljubezni do božjih, slovenskih in človekovih vrednot. Ta vojska je bila v letu 1945 kruto pobita. Njihova trupla so zmetali v jame Kočevskega Roga, v Teharjah in po vseh krajih Slovenije. Njihov duh pa slovenskemu narodu oznanja novo dobo in kliče božji blagoslov na vse Slovence po svetu.

K slavnim junakom domobranske vojske štejemo tudi Franceta Balantiča, rojenega 29. novembra 1921 v Kamniku, pesnika-vidca, besednega umetnika, ki ga je dolga desetletja s ponosom priznavalo le slovensko zdomstvo.

Biserni jubilej, 60-letnico življenja in delovanja, pa bo obhajalo slovensko dušno pastirstvo v Argentini. Za veliko noč leta 1933 je prispel prvi redni dušni pastir g. Jože Kastelic, rojen v Šmihelu pri Žužemberku 23. decembra 1898, v duhovnika posvečen 29. junija 1922. 28. maja 1933 je v Buenos Airesu že izdal v prilogi Slovenskega tednika glasilo *Moje versko življenje*. V juniju istega leta je v 500 izvodih izdal samostojen list *Naše duhovno življenje*, ki je 25. avgusta dobilo ime *Duhovno življenje*, kar ostaja še danes in družiti ter oblikuje naše ljudi po Argentini in nemalo po svetu.

Zlati in biserni jubileji so svetli mejniki naše preteklosti in vedno novi izzivi naše bodočnosti. S hvaležnostjo in s spoštovanjem se jih bomo spominjali. Spominjali kot žive priče, spominjali kot potomci rodu, ki je živel v krvavih časih brezbožne revolucije. Kot veliki izzivi pa nam bodo tudi v letošnjem letu govorili, da je Jezus Kristus edina luč narodov. Samo v tej luči jih moremo razumeti. Samo ta luč naj nas razsvetljuje, usmerja in vodi. K tej luči naj nam pomaga tudi naša verska revija *Duhovno življenje*.

Prvi obisk Slovenske škofovske konference pri papežu

4. novembra so slovenski škofje začeli svoj prvi uradni obisk, odkar je Slovenija samostojna in neodvisna država, ki mu tradicionalno pravijo „ad limina apostolorum“ — h grobu apostolov. Ta obisk ima romarski del, ko škofje obišejo vse rimske bazilike in mašujejo na grobovih sv. Petra in Pavla. Drugi del pa je namenjen srečanjem s papežem in z uradniki na visokih rimskih uradih, kjer poročajo in se pogovarjajo o dejavnostih v svojih škofijah.

V sredo, 4. novembra, so škofje prispeli v Rim, v četrtek, 5. novembra, pa jih je najprej sprejel posamično papež Janez Pavel II., potem pa še v skupni avdienci. V vsch pogovorih je papež pokazal veliko zanimanje za Slovenijo in prizadevanja Cerkve v novi državi. V petek, 6. novembra, zjutraj so škofje skupaj z duhovniki, ki živijo v Sloveniku, somaševali s papežem, zatem so se oglasili pri slovenskem veleposlaniku dr. Štefanu Faležu, za kosilo pa so

bili gostje pri papežu. Nadškof Šuštar se je že pred odhodom v Rim slabo počutil. V Rimu mu je zdravnik svetoval, naj gre v bolnišnico. Nadškof se je pa odločil za zdravljenje v domovini. V soboto, 7. novembra, so ga pripeljali v Ljubljano, ker se je njegovo zdravje zaradi krvavitve v črevesju poslabšalo. Po zadnjih vestih iz Ljubljane se je nadškofovo zdravstveno stanje zboljšalo. Krvavljenje je prenehalo in tudi pljučnico je premagal.

Misli ob začetku leta

Bodi voljno pero v božji roki. Naj piše Bog s teboj po svoji volji. Tako bo napisano vse dobro in najboljše (Ksaver Meško).

Za delavca, ki začenja graditi svet, se svet začenja vsak dan (Antoine de Saint- Exupéry).

NAMEN APOSTOLATA MOLITVE ZA JANUAR SPLOŠNI:

Da bi se okrepilo sodelovanje med kristjani, verniki drugih verstev in ljudmi dobre volje za pospeševanje resničnega miru na svetu.

MISIJONSKI:

Da bi krščanske skupnosti, poslušne navdihom Svetega Duha, razvile ekumensko poslanstvo, celó za bolj učinkovito misijonsko delovanje.

Nadškof Šuštar papežu JANEZU PAVLU II.

Slovenski škofje smo prvokrat po mednarodnem priznanju samostojne države Slovenije pri Vas in v večnem mestu na uradnem obisku ad limina apostolorum.

Ob tej priložnosti Vam v svojem imenu, v imenu slovenskih škofov, duhovnikov, redovnikov in redovnic in slovenskega naroda izrekam posebno zahvalo za izredno moralno podporo Svetega sedeža in Vas osebno ob napadu na Slovenijo 27. junija 1991. Prav tako se Vam zahvaljujem za mednarodno priznanje države Slovenije s strani Svetega sedeža 13. januarja 1992 in za imenovanje apostolskega nuncija v Sloveniji msgr. Piera Luigija Celata 24. junija 1992, pred prvo obletnico praznika države Slovenije.

Bog Vam bodi plačnik za vse Vaše prizadevanje za mir na Hrvaškem in posebno v Bosni in Hercegovini kakor tudi drugod po svetu.

Z velikim zanimanjem, veseljem in hvaležnostjo spremljamo Vaša potovanja po svetu, posebno pred kratkim Vašo udeležbo na konferenci škofov Latinske Amerike v Santo Domingo. Vaše oznanjevanje evangelija in Vaše pričevanje za Kristusa na potovanjih, Vaše vabilo k miru, razumevanju in spoštovanju je za današnje človeštvo izrednega pomena.

Veliko slovenskih romarjev prihaja znova s posebno željo, da se srečajo tudi z Vami. Vi imate vedno zanje dobro besedo v slovenščini in jim podelite svoj blagoslov. V imenu romarjev se Vam iskreno zahvaljujem.

Tedni pa smo slovenski škofje, člani Slovenske škofovske konference, na obisku pri Vas. Z Vami smo se srečali ob Vašem obisku v Sloveniku 22. novembra 1990. Papeški zavod Slovenik kakor tudi Slovenska teološka akademija in profesorji ter redovniki in redovnice, ki živijo v Rimu, stalno zastopajo Cerkev v državi Sloveniji v Rimu. Veseli smo, da imamo tudi prvega veleposlanika države Slovenije pri Svetem sedežu v osebi dr. Štefana Faleža.

Sveti oče! Naš obisk ad limina apostolorum pomeni potrditev naše vere v troediniga Boga, naše zvestobe Kristusu, vesoljni Cerkvi in Vam, sveti oče, in potrditev naše povezanosti z vesoljno Cerkvijo.

Tudi Slovenija kakor druge države v srednji in vzhodni Evropi doživlja družbene, politične in ideološke spremembe. Pri nas smo ravno v času pred volitvami, ki bodo na 2. adventno nedeljo, 6. decembra, in bodo izrednega pomena za

pravo demokracijo v mladi slovenski državi. Pred kratkim so se začeli pogovori med zastopniki Cerkve in vlade. V decembru 1991 je bila sprejeta nova ustava, ki predvideva ločitev Cerkve od države. Treba pa je še pojasniti, kaj vse to pomeni. Veliko je še nerešenih vprašanj, kot na primer vprašanje pravnega položaja Cerkve, vprašanje šolstva, finančnega vzdrževanja cerkvene dejavnosti, vračanja premoženja, karitativnega delovanja in navzočnosti Cerkve v sredstvih javnega obveščanja. Stanje se le počasi spreminja. Treba je veliko potrpežljivosti, medsebojnega spoštovanja in medsebojne pomoči.

Naloge Cerkve v spremenjenih razmerah, ki jih škofje posebej poudarjamo, so: oznanjevanje evangelija in sodelovanje pri novi evangelizaciji; klic in vabilo k spreobrnjenju na nravnem področju v osebni odgovornosti; osebna povezanost z Bogom v molitvi in zakramentih ter v občestvu Cerkve in sodelovanje pri spravi med ljudmi.

Zaradi posebnih razmer v Sloveniji, ko je bilo 45 let zamolčanih toliko zgodovinskih dejstev, je to posebno težka naloga. Treba je ugotoviti celostno zgodovinsko resnico, priznati krivice in zahtevati pravičnost, hkrati pa biti pripravljen odpustiti in znova začeti. Zavedamo se, da je mogoče samo v svobodnem odločanju in v enakopravnosti vseh ljudi in v medsebojnem spoštovanju

najti pravo sožitje v demokratični družbi.

V Cerkvi se zavedamo, da so nekatera področja, ki zahtevajo našo posebno zavzetost in dejavnost. To je na eni strani prenova na moralnem področju v osebni, družinski, gospodarski in javni življenju, posebno pri mladini.

Znova je treba prebuditi čut za etične vrednote, pravi čut za odnos do življenja in za krščansko zakonsko in družinsko življenje.

Prizadevamo si za nove duhovniške in redovniške poklice in za sposobne in izobražene laike, ki bi prevzeli svojo nalogo in odgovornost v javnem delovanju, posebno tudi v politiki. Škofje poudarjamo, da politika v ožjem pomenu besede ni naloga duhovnikov, ampak laikov, da pa imajo duhovniki dolžnost spodbujati, voditi in vzgajati laike za njihovo delovanje. Ekumenski odnosi so sicer tudi v Sloveniji doživeli nekatere obremenitve zaradi vojne na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini, a prizadevamo si, da bi bili čim čim boljši med vsemi Cerkvami na Slovenskem. Veliko število beguncev, posebno iz Bosne in Hercegovine, pomeni tudi Cerkvi poseben izziv.

Hvaležni smo Bogu, da moremo omeniti nekatera zelo razveseljiva dejstva in doživetja v slovenskem narodu. To je na eni strani solidarnost, ki se je

Janez Pavel II.

SLOVENSKIM ŠKOFOM

Milost vam in mir od Boga Očeta in Gospoda našega Jezusa Kristusa! (Gal 1. 3). S temi besedami apostola Pavla želim izraziti svojo povezanost z vami, pastirji Kristusove črede v Sloveniji, v deželi, ki je pred kratkim postala neodvisna in suverena država.

Zahvaljujem se msgr. Alojzu Šuštarju, ljubljanskemu metropolitu, za plemenito poročilo, s katerim je izrazil hvaležnost in vdanost duhovnikov in vernikov Slovenije do Petrovega sedeža, poudarjajoč pomembnost današnjega obiska „ad limina apostolorum“, ki ga Slovenska škofovska konferenca prvič opravlja.

Pozdravljam vsakega izmed vas, spoštovani bratje, ki vam je bilo zaupano poslanstvo, da vodite krajevne Cerkve meni tako drage vaše dežele.

Današnji obisk „ad limina“ je za vašo Cerkev resnično pomenljiv trenutek, ki povzema njeno stoletno dediščino in hkrati napoveduje njene bodoče perspektive.

Odnosi med Cerkvijo v Sloveniji in Apostolskim sedežem so bili vedno zaznamovani s tesnimi vezmi edinosti in nikoli prekinjene občestvenosti. Odkar so pred dvanajstimi stoletji vaši predniki prejeli Kristusov krst, so bili vedno zvesti Petrovemu sedežu, ne

da bi kdaj klonili pred zunanjimi pritiski in se pustili zaplesti v znake lažnih nauk. To dejstvo je omogočilo prenos zaklada evangeljskega sporočila rodovom, ki so si sledili, tako da je vsa zgodovina vaše plemenite dežele z njim globoko prepojena.

Povezava vaše kulturne dediščine s krščansko vero ni samo zagotovilo vaše narodne bitnosti, ampak je tudi pospeševala njen razvoj, tako da se more danes polnopravno vključiti v sklop drugih evropskih narodov.

Temeljnega pomena je pri tem bilo delo gorečih pastirjev ljudstva, med katerimi zasluži posebno pozornost božji služabnik Anton Martin Slomšek. Njemu je bilo v preteklem stoletju dano posebno poslanstvo v korist Cerkve in vsemu slovenskemu ljudstvu, v pogumnem pričevanju zvestobe Kristusovemu namestniku in v odprtosti do krščanskih bratov drugih Cerkva.

Vreden pozornosti je tudi božji služabnik Friderik Baraga, apostol in misijonar med Indijanci Severne Amerike, katerih kulturo je znal spoštovati, čeprav jo je odprl oznanjevanju evangeljskega sporočila.

Zvestoba rimskemu škofu ni odpovedala niti v teh zadnjih desetletjih, kljub trdim preizkušnjam, ki so

jih morali mnogi duhovniki, redovniki in verniki prestajati in za to zvestobo plačevati visoko ceno: ponižanja, krivice, trpljenje, celo smrt. To je doba, ki bo po raziskavi brez predsodkov gotovo razodela še druga svetla pričevanja pristnega junaštva.

Prihodnost vaše Cerkve mora, predragi bratje, še naprej zajemati pri zdravih vrelcih Kristusa Odrešenika. Ti izvirajo iz zakramentov sv. krsta, ki kristjana včlani v skrivnostno Kristusovo telo, in iz celote drugih zakramentov, ki spolnjujejo nadnaravno življenje. To pa ima vrhunec v udeležbi pri evharististični mizi.

K razvoju življenja v Kristusu teži tudi prenova cerkvenih struktur, ki jih izvajate v svojih škofijah primerno krajevnim razmeram. To predpostavlja posebne napore v katehezi, od otrok do odraslih, upošteva vse poti, ki jih omogočajo nove razmere. Notranja edinstvo posameznih kristjanov in župnijskih skupnosti s Kristusom mora biti nato prenešana v zunanjo dejavnost, tako da postane neizčrpen vir najrazličnejših izrazov vsakdanjega življenja.

Glavna naloga Cerkve je evangelizacija. Ta pa je notranje povezana z delom za človeški napredek. Krščanski laiki so kot državljani poklicani, da udeležajo vse to, kar jih uči vera.

Razsvetljeni s evangeljsko besedo, lahko prispevajo k taki ureditvi družbenega življenja, ki bo spoštovala pravilno lestvico človeških in krščanskih

pokazala v vojni v juniju 1991 in se kaže vedno znova v pripravljenosti, da pomagamo beguncem in ljudem v stiski. Izreden dogodek je bila uradna in slovesna posvetitev slovenskega naroda božji Materi Mariji 15. avgusta 1992, na katerega smo se dolgo časa pripravljali. V vseh treh slovenskih škofijah so pastoralna zborovanja, ki se bodo v prihodnosti še nadaljevala in ki naj poudarijo predvsem sodelovanje laikov in duhovnikov v cerkvenem in javnem življenju. Na področju pastore mladih naj omenim srečanje mladih 19. septembra 1992, kjer se je zbralo okrog 7000 mladih, ki so tako praznovali svetovni dan mladih pod Vašim geslom: „Pojdite in oznanjajte evangelij!“ Letos smo praznovali tudi 130. obletnico smrti velikega ma-

riborskega škofa Antona Martina Slomška, ki je poleg misijonskega škofa Friderika Baraga in škofa Janeza Gnidovca naš svetniški kandidat. Sedaj pa se jim je pridružil še nov kandidat študent Lojze Grozde, za katerega se je začel postopek, ki je bil umorjen 1. januarja 1943. Tudi duhovna gibanja in razne molitvene skupine so velika znamenja upanja za prihodnost.

Cerkev vidi svoje posebne poslanstvo v tem, da ljudi vabi k zaupanju v Boga iz vere in k medsebojnemu zaupanju v dejavni ljubezni, poštenosti in iskrenosti. Zavedamo se svojega poslanstva v ponižnem služenju Bogu in ljudem. Priznavamo svoje napake in nepopolnosti v preteklosti in jih iskreno obžalujemo, prav tako si prizadevamo,

da bi se Cerkev vedno bolj prenavljala in vedno bolj ustrezala božjemu klicu in postala privlačna tudi za tiste, ki so zunaj Cerkve ali ki so se od nje oddaljili.

Sveti oče! Naš obisk ad limina apostolorum in naše srečanje z Vami in pogovor s rimskimi kongregacijami nam bo nova spodbuda za naše najboljše želje za Vaše zdravje, ko smo se Vas posebej spominjali ob težki operaciji, in se veselimo z Vami, da se Vam je zdravje spet utrdilo. Želimo Vam posebne pomoči Svetega Duha in Marijinega varstva pri vsem Vašem delu in na vseh Vaših potih; za nas pa, posebno za duhovnike, redovnike in redovnice, ostarele in bolne, za mladino in za vso Cerkev na Slovenskem in vso državo Slovenijo prosim Vaš apostolski blagoslov.

vrednot.

Nova država Slovenija ima pri svojih prvih korakih pred seboj vrsto zadev, ki zahtevajo rešitve, sposobne usmerjati družbeno življenje in kulturno zavzemanje v obzorja resničnega napredka. Tako bo, na primer, treba vzpostaviti take odnose med državo in Cerkvijo, ki zagotavljajo popolno spoštovanje vzajemnih pristojnosti in sodelovanje v skupno dobro vseh državljanov. Tudi šolstvo bo treba tako urediti, da bo svoboda poučevanja usklajena s pravico staršev, da usmerja vzgojo svojih otrok.

Na splošno si bo treba prizadevati za uveljavitev take pravne ureditve, ki bo vsem državljanom priznavala osnovne civilne svoboščine in še najprej versko svobodo.

V današnjem svetu pa obstaja področje, na katerem naj dajejo kristjani svoj odločilni prispevek: to je področje poštenja in pravičnosti bodisi v javnem kakor v zasebnem življenju. Porabništvo in nasploh težnja posmeznikov po pridobitništvu pogosto vodita k teptanju najosnovnejših pravil osebne in družbene etike. Prav v teh okoliščinah so kristjani poklicani pričevati za tisto pravičnost, ki daje vsakomur, kar mu gre, in vse usklajuje k višjemu cilju skupnega dobrega. To predpostavlja, da je v njih živa zavest nedotakljivih pravic človeške osebe, da obstajajo dobrine, ki presegajo gmotne dobrine, in zavest naravnosti vsakega človeka k večnemu cilju.

Častiti bratje! Naj zadostuje ta preprosta omemba nekaterih nalog, ki nakazujejo odgovornost, ki jo imate kot škofje na slovenski zemlji, da spoznate težo in nujnost svojega „munus pastore“ — ki leži na vaših ramenih.

Da boste mogli na ustrezen način odgovarjati, iščite pomoč in podporo v sodelovanju vaših duhovnikov v prizadevanju, da boste z njimi vzpostavili resnično očetovski odnos. Oni so vaš jezik, ki naj poučuje, vaše roke, ki naj blagoslovljajo in tolažijo, vaše noge, ki naj dosegaajo najrazličnejše predele ozemlja vaših škofij, vaše srce, ki naj razume in ljubi vernike, ki so zaupani vaši apostolski skrbi.

Vzgajajte laike in jih vodite, da se bodo napajali pri čistih studencih evangelija in cerkvenega nauka. Pod vašim vodstvom bodo laiki resnični

graditelji tiste civilizacije ljubezni, ki jo tako potrebuje današnji svet in še posebej vaša domovina v svojem notranjem sožitju in v svojih odnosih do sosednjih narodov, ki so nekoč bili z njo povezani v eno samo državo.

Ne opuščajte pospeševanja družinske pastoralne, kajti krščanska družina, „domača Cerkev“, odprta življenju, je naravni prostor prenašanja vere od staršev k otrokom. Resnično krščanske družine bodo temelj žive Cerkve in zdrave družbe, v kateri bodo spoštovali kulturno življenje, kljub mnogim nasprotnim skušnjavam, ki se med drugim kažejo v uporabljanju protispočetnih sredstev in v visokem številu ločitev in splavov.

Duhovno oblikovanje krščanskih skupnosti, okrepljeno z molitvami Bogu posvečenih oseb, bo prav gotovo spodbudilo mlade,

da bodo velikodušno sledili Gospodovemu klicu k duhovniškemu in redovniškemu življenju in s tem zjamčili navzočnost delavcev, ki so neobhodno potrebni za prihodnost Cerkve v vaši domovini.

Ohranite v vaših skupnostih živ čut za krščansko ljubezen do vseh, ki so v potrebi. Znano mi je, da so številni begunci, ki so bežali pred vojnimi strahotami najprej na Hrvaškem in sedaj v Bosni in Hercegovini, našli zatočišče v vaši domovini. Iskreno cenim velikodušnost, s katero ste priskočili na pomoč bratom, ne glede na raso, jezik in vero. Živo upam, da sebo njihovo trpljenje moglo kmalu končati in da se bo zopet vzpostavil trajen in pravičen

mir, in se bodo mogli vrniti na svoje domove.

Častiti bratje! Nadaljujte svoje delo zaupno in pogumno. Gospod, ki vas je poklical, vas ne bo pustil samih. Za vas bodo prosili vsi svetniki, ki jih Slovenci častijo in se jim priporočajo. Na poseben način vam bo blizu presveta Devica Marija. Tudi na slovenski zemlji je krščansko življenje globoko zaznamovano s češčenjem nebeske Matere. Prva cerkev, ki je bila zgrajena na vaših tleh, je bila posvečena Devici Mariji. V naslednjih stoletjih so sledile mnoge druge, tako da se Slovenija upravičeno more imenovati dežela, ki je posejana z Marijinimi svetišči. Osebo sem imel srečo, da sem kronal podobo Marije Pomagaj, ki jo častite v slovenskem papeškem zavodu v Rimu. Marija Pomagaj, ki so pod nje-

Januarska idila v Sloveniji.

IV. generalno zasedanje Sveta latinskoameriških škofov

Od 12. do 28. oktobra je potekalo v Santo Domingo IV. generalno zborovanje konference latinskoameriških škofov. Prvo je bilo v Rio de Janeiro v Brazilu leta 1955, drugo v Medellinu v Kolumbiji leta 1968, tretje pa v Puebla v Mehiki leta 1979. Lahko rečemo, da so ta zborovanja nekakšni mejniki v življenju Cerkve v Južni Ameriki.

Zadnje zborovanje v Santo Domingo ima še poseben pomen, saj je bilo ob 500-letnici prihoda Kristofa Kolumba na ameriško celino in 500-letnici pričetka evangelizacije Novega sveta. Konferenca se je udeležilo okoli 300 škofov in strokovnjakov, med njimi argentinski kardinali Quarracino, Primatesta in Aramburu, predsedovali pa so ji papežev državni tajnik kardinal Angel Sodano, nadškof v Santo Domingo in predsednik Sveta latinskoameriških škofov (CELAM-a) kardinal Nicolás de Jesús López Rodríguez in brazilski nadškof Serafín Fernández de Araujo iz Belo Horizonte.

Navzočnost in beseda Janeza Pavla II.

Janez Pavel II. je došel v Dominikansko republiko 9. oktobra. Pri nedeljski maši pred novim spomenikom Kristofu Kolumbu je poudaril, da Cerkve želi proslaviti 500-letnico Amerike brez izrazov zmagovalstva ali sramu, marveč z iskrenim priznanjem res-

nim varstvom živeli vaši predniki in h kateri ste se tudi vi vztrajno in zaupno zatekali v zadnjih petdesetih letih, naj varuje vaše vernike, vašo Cerkve in vso vašo deželo, od samega nastanka nove Republike Slovenije.

S temi mislimi pozdravljam in blagoslovjam vaše vernike, posebno bolnike in ostarele. Blagoslovjam otroke in mladino. Blagoslovjam vaš narod. Na vas kličem posebno varstvo Jezusa Kristusa, našega Gospoda, in njegove najsvetejše Matere. Z velikim zaupanjem vas izročam v njeno varstvo.

nice. Spomenik je arhitekt zasnoval v obliki latinskega križa in tako poudaril, da je Jezus odrešenik tudi Nove zemlje. Med mašo je papež razglasil za svetnika blaženega Ezekiela Moreno y Díaza. V pridigi je govoril o njem kot o vzornem prinašalcu evangelija ljudem in ga postavil za zgled vsem oznanjevalcem evangelija, zlasti še vsem latinskoameriškim. „Amerika, odpri Kristusu vrata na stežaj! Pusti, naj seme, ki je bilo zasejano pred 500 leti, obrodi na vseh področjih tvojega življenja: v posameznikih in družinah, na področju kulture in dela, gospodarstva in politike, danes in jutri.“ Vse je pozval, naj prispevajo k blaginji celine: vlado, podjetnike in delavce. Še posebej naj skrbijo za uboge in lačne. Družine naj bodo svetišča ljubezni in življenja, prave „domače Cerkve“.

V nagovoru pred angelovim češčenjem je papež spomnil, da je Kolumb priplul v Ameriko pod Marijinim varstvom in njenim imenom ter z Marijino podobo na svoji jadrnici, odkritje pa zapečatil s pesmijo Pozdravljen, Kraljica. V Ameriki je bilo doslej pristrčno češčenje Matere božje, naj bo tako tudi za naprej. V soboto, 10. oktobra, se je srečal z duhovniki, redovniki in redovnicami in jim govoril o odgovornem pastoralnem delu. Nova evangelizacija bo odvisna zlasti od njihove predanosti in zvestobe Kristusu.

Osrednji dogodek papeževega obiska je bilo opdrtje IV. zasedanja CELAM-a. Geslo je bilo: Nova evangelizacija, človeški napredek, krščanska kultura — Jezus Kristus včeraj, danes in vedno! To geslo je vzel papež za izhodišče svojega zgodovinskega govora, s katerim je segel nazaj v zgodovino evangelizacije Latinske Amerike in se zazrl v prihodnost. „Previdnost nas je sklicala skupaj, da se Bogu zahvalimo za petsto let vere in krščanskega življenja na ameriški celini, še bolj pa nas kliče k notranji prenovi in k preučevanju in razumevanju znamenj časa. Poziv k evangelizaciji je najprej poziv k spreobrnitvi. Ob pričanju Cer-

Kardinal Angelo Sodano, vatikanski državni tajnik, eden od predsednikov IV. generalnega zasedanja Sveta latinskoameriških škofov (CELAM).

kve, ki bo vedno bolj zvesta svoji identiteti in vedno bolj živa v svojem delovanju, bodo namreč mogli ljudje in narodi Latinske Amerike in vsega sveta srečavati Jezusa Kristusa, v njem pa resnico njihove poklicanosti in njihovega upanja ter najti pot k boljšemu življenju.“

Papež se je Bogu zahvalil za številne oznanjevalce evangelija v Latinski Ameriki. Poudaril je, da se je katoliška Cerkve že od začetka evangelizacije Novega sveta pogumno postavila v obrambo domorodcev in vrednot njihove kulture in pospeševala človečnost ob zlorabah kolonizatorjev. Nova evangelizacija ni nov evangelij, saj je Kristus isti včeraj, danes in jutri. Evangelizacija naj bo nova po gorečnosti, izhajajoči iz trdne vere, pastoralne zavzetosti in zvestobe, po delovanju Svetega Duha. Evangeljska neustrašnost naj postane značilna za njihov apostolat v Ameriki. Novi časi zahtevajo, da krščansko blagovest posredujemo s pomočjo novih pastoralnih metod ter izraženo v jeziku in oblikah, da jo bo latinskoameriški človek lahko razumel.

Janez Pavel II. se je 13. oktobra v Santo Domingo srečal s 30 predstavniki ameriških Indijancev iz raznih plemen in držav in jim izročil poslanico za njihove ljudi. Za vse krivice in krutosti, ki so jih domorodcem povzročili kolonizatorji, je izrazil globoko obža-

lovanje in jih prosil odpuščanja. Prav tako se je srečal s 30 predstavniki Afričanov-Američanov in jih prosil odpuščanja in jim izročil poslanico z aktualno vsebino.

Papež se je srečal s člani vlade Dominikanske republike, z delegacijo španske vlade in diplomatskim zborom, 14. oktobra pa se poslovil od prebivalcev Dominikanske republike in vse Latinske Amerike z naročilom: „Latinska Amerika, celina upanja, mora pogumno in odločno vstopiti v tretje tisočletje, izžarevajoč v svet luč vere, ki jo je prejela pred petimi stoletji!“

Dominikanski dokument

Svet latinskoameriških škofovskih konferenc (CELAM) je ob koncu zasedanja v Santo Domingo 29. oktobra objavil „poslanico latinskoameriškim narodom“. To listino so kljub precejšnjim napetostim, ki jih je bilo čutiti med zasedanjem, podpisali praktično vsi udeleženci, saj sta se le 2 vzdržala. Po 3 glasovanjih in predelavi skoraj 3000 dopolnil so soglašali glede sklepne listine. Škofje so si močno prizade-

vali, da bi bila „znamenje edinosti“.

Listina obsega nad 70 strani in je razdeljena v 258 razdelkov. Ima 3 poglavja: teološko (v smislu gesla zasedanja: Kristus včeraj, danes, vedno), ekleziološko (razčlenbo stanja glede na novo evangelizacijo in človekov razvoj, s posebnim pogledom na družbeni in gospodarski vidik — „zasedenost“ evangeljskega oznanila v različne kulture) in pastoralno (smernice, ki naj bi oblikovale versko življenje ob prehodu drugega v tretje tisočletje).

Tekst je predvsem kristološki in pastoralen. Zgodovinske in sociološke reference so skrčili na minimum. Vso važnost daje sklepna listina novi evangelizaciji. Kot prednostne naloge so označili važnost delovanja laikov, vključitev mladine in skrb za duhovne poklice. In pa zavzemanje za pravice revežev, za nenehno vzgojo v veri po katehezi, za ovrednotenje bogoslužja, pri katerem je mogoče čim bolj živo, dejavno in zavzeujoče sodelovanje ljudstva. Zavzemati se je treba za tak socialni, politični in gospodarski red, ki bo zares pospeševal socialno pravičnost in solidarnost. Med najvažnejšimi

nalogami je tudi obramba družine in človeškega življenja od spočetja naprej.

Kar zadeva „inkulturacijo“ krščanske vere, so škofje poudarili, da je treba resno upoštevati „multi-nacionalen in multi-kulturnen značaj“ latinskoameriške celine. Vsi Latinoameričani — Indijanci, Afroameričani, mestici in potomci evropskih priseljencev — iščejo „edinost v katoliški identiteti“. Iskati je treba tudi nove načine za evangelizacijo velemest in uporabiti sodobna sredstva družbenega obveščanja za širjenje evangelija.

Škofje so sklenili, da bo Cerkev podpirala prizadevanja indijskih plemen, da bila priznana pred narodnimi in mednarodnimi zakoni, imela pravico do zemlje, lastnih organizacij, kulturnih izraznih oblik. Te pravice jim je treba zagotoviti v soglasju z njihovo istovetnostjo, jezikom, običaji, ki so jih prejeli od prednikov, in jih sprejeti kot enakovredne partnerje.

Svet latinskoameriških škofovskih konferenc bo imel v „dokumentu Santo Domingo“ kažipot in spodbudo za svoje naloge v prihodnosti. ●

Zgodovinska cerkev „Santa Catalina“ v kordovskih hribih, priča jezuitskih misijonov v teh pokrajinah novega sveta.

NOVO POKRISTJANJEVANJE

MARKO KREMŽAR

Ob petstoletnici pričetka evangelizacije novega sveta stojimo katoličani pred še večjim izzivom.

Da že dolgo živimo v razkristjanjenem svetu, je jasno menda že vsakemu kristjanu, ki razmišlja in ni slep za to, kar se dogaja krog njega. Slovenci vemo, da nismo izjema, da ni mogoče, da bi ostali neokužen otok sredi nevarne epidemije, ki razkroja moralne in verske osnove osebnega in družbenega življenja.

Med nas pljuskajo valovi zmot in krščanstvu nasprotnih navad. Izgovor, da nismo slabši od drugih, je žalostna tolažba za ljudi, ki so se še nedolgo tega ponašali, da so boljši od sveta, ki jih obdaja.

Razkristjanjenje sveta je doseglo tak razmah, da moremo govoriti že o poganski družbi, sredi katere ostajajo otoki katoliških manjšin. Novo poganstvo se ne skriva, kaže se v javnem mnenju in vedenju, v občilih, v pornografiji, v širjenju alkohola in mamil, v posplošeni brezbržnosti, v hlastanju za imetjem, za oblastjo in za užitki, v otopelosti množic in v le mlačni zavzetosti krščanske srenje.

To so vidni znaki osebnega mrtvila in družbenega razkroja, proti katerim ni nihče zadosti cepljen. Če opazimo pri sebi in pri svojih otrocih pomanjkanje zavzetosti za vrednote, za svoj narod in za osebno ter zavzeto vero, bi se morali prestrašiti bolj kakor če bi zapazili znake kužne bolezni. Kjer upade smisel za vrednote,

napolni duhovno praznino miselnost okolja, ki pozna le koristi. Naravno nagnjenje staršev, da napake svojih otrok prikrivajo in jih zagovarjajo, je v takem položaju dvakrat kritično. Očetje, matere in otroci naj pogledajo resnici v oči, sprašajo svojo vest pa prično s poglobljanjem življenja v svojem najožjem krogu.

Orisane razmere drže v večji ali manjši meri za vsa ljudstva, tudi za naš slovenski, po vsem svetu razsejani, narod. A ker nas ni veliko, je vsako, predvsem pa moralno obolenje za nas nevarnejše! Skupnost v zdomstvu pa je na tem področju še posebno ranljiva. Ne moremo si privoščiti niti nekaj let brezbržne mlačnosti, kar se, na primer, narodom velikom komaj pozna. Nimamo časa za oddih, pričeti moramo med seboj ponovnim pokristjanjenjem in z odporom proti teoretičnim in praktičnim zablodam, ki se širijo med nami.

Za nas je pokristjanjenje osebnega in skupnostnega življenja vprašanje obstoja. Pri tem se ne smemo več ravnodušno zanašati na požrtvovalno delo naših dušnih pastirjev in na zasluge prednikov. V navalu novega poganstva njihov vpliv in zgled ne bosta mogla zaježiti zla brez močnega sodelovanja laikov.

V dogmatski konstituciji o Cerkvi, ki je sad drugega vatikanskega cerkvenega zbora, beremo, da „pripada laikom njim lastna svetost“, hkrati pa delež pri Kristusovi preroški, duhovniški in kraljevski službi.

To vrača vernikom prvotno, a včasih pozabljeno vlogo, ki se spreminja v veliko in neposredno odgovornost za ohranitev in širjenje krščanstva in posredno tudi slovenstva. Ta zavest med našim narodom ni nova, predvojnje pa tudi zdomske generacije so

jo poznale in poskušale gojiti. Prihajajo pa novi rodovi, sicer z istim večnostnim poklicem, tudi z istim naravnim poslastvom, a ki potrebujejo sebi primernih prijemov in ob poznanju in spoštovanju preteklih izkušenj novih zagonov.

„Verniki morajo priznavati globoko notranjo naravo vsega stvarstva, njegovo vrednost in njegovo naravnost na božjo slavo. Drug drugemu morajo tudi s svetno dejavnostjo pomagati k svetjšemu življenju.“ A pot k svetosti je po besedah sv. Frančiškega Saleškega za vsakega človeka, predvsem pa za vsak stan različna. „Drugače se mora vaditi v pobožnosti plemenitaš, obrtnik, drugače hlapec, knez, drugače mlada deklica, omožena, vdova.“ Vendar nihče ni dovolj močan, da bi mogel to pot milosti prehoditi sam.

Medsebojna pomoč, vzajemnost na poti k svetosti, je osnovno pravilo osebnega preroda in družbene preosnove. K tej medsebojni pomoči smo poklicani skupaj z duhovniki in redovniki v posebni meri tudi laiki. Vzajemnost, po papeževih besedah, ni kako pobožno čustvo, tmveč „trden in vztrajen sklep delovati za skupno dobro“. In kaj je potrebnejše in večje dobro kakor svetost?

Prav je, da se spomnimo, da ni mogoče govoriti o pomoči tam, kjer ni medsebojnega zaupanja. „Laiki naj se oklepajo tega, kar določajo pastirji,“ ti pa „naj priznavajo in pospešujejo dostojanstvo laikov in njihovo odgovornost v Cerkvi. Radi naj uporabljajo njih pametni nasvet, z zaupanjem naj jim izročajo naloge v službi Cerkve in naj jim pustijo svobodo in področje dejavnosti, vlivajo naj jim celo poguma, da se lotevajo del tudi na lastno pobudo.“ Laikom je treba priznavati

svobodo združevanja v Cerkvi. „Ta svoboda je resnična in samostojna pravica, ni kako dovoljenje oblasti, temveč izhaja iz zakramenta svetega krsta, ki kliče vse verne laike, da sodelujejo aktivno pri poslanstvu Cerkve.“ Koncil glede tega jasno uči, da „imajo laiki pravico ustanavljati in voditi svoja združenja, v pravem odnosu s cerkveno hierarhijo.“

Pričetek, a ne konec, vsakega apostolata je lastna družina. Skrb za vzgojo in krščansko usmerjanje otrok je najprej naloga staršev, ki jo lahko kateheti in drugi vzgojitelji le dopolnjujejo. Naporno popotovanje v smeri k svetosti, kateremu se ne more izogniti noben kristjan, se začena pri sebi, a sega nujno na področja osebnega in organiziranega apostolskega delovanja. To naj bi se organsko širilo iz družinskega kroga do bližnjih, za katere smo, kot laiki, najbolj odgovorni prav zaradi našega tesnejšega stika z njimi.

Vrednote, ki se v sodobnem svetu nevarno izgubljajo, so zaupane v današnjih razmerah predvsem rokam in skrbi laikov, ti pa naj črpajo moč iz nauka in zakramentov, katere hranijo in posredujejo pastirji Cerkve.

Za posameznika pa tudi za krščanske narodne skupnosti se pojavlja železna alternativa: povezani k svetosti ali razpršeni v razkroj. Kako in kaj? Odgovor na ti vprašanji našli bomo laiki, redovniki in duhovniki našli v skupni molitvi, na poti k skupnemu Očetu, v medsebojni pomoči, razumevanju in spoštovanju.

Misli ob novem letu

Naš Bog je Bog sedanjosti;
ne sprašuje te, kaj si bil, temveč
kaj si (mojster Eckehart).

Zakaj bi si delala skrbi? Ni
moja zadeva misliti nase. Moja
zadeva je misliti na Boga. Zadeva
Boga pa je misliti name (Simone Weil).

Božič zmeraj kontrastira

Vladimir Kos

*Tako opišem urednikom pesem:
naj ponovijo jo tiskarski stroji, a le,
če jim izgube ne prinese —
ker poslušalca spomni
na Uboj.*

*A to se je v resnici pripetilo,
dva tisoč neizbrisnih let
bo kmalu:
človeštvo sunilo v Srcé rezilo je
Sinu Božjemu,
da bi propal.*

*A ko je vstal,
je vstal od mrtvih — Človek!
In vekomaj ostane Človek-Bog.
In Božič vekomaj deli darove
Boga-Človeka,
ki pozna grobove
in ve,*

*da vsak je v dnu srcá
otrok;
in ve,
kako je vsak otrok
ubog.*

KAKO JE PRAVZAPRAV S TEM?

Piše INTER ROGANS

Filozofija in... čudaki?

„Filozofija?!“ (Izgovorjeno navadno s polnim suverinim glasom in pa tako: Filozofiiiiija?!) „No, no, dragi moj mladenič, veste kaj! Z njo se naj pa kar ukvarjajo čudaki! Morda... ker človek nikdar ne ve, kam ga bo pot v življenju zapeljala — tudi še kakšni bodoči teologi, sicer pa, dragi mladenič, lepo vas prosim...“

Potem pa mlad človek sliši še to, kako kdo citira tisto Ciceronovo misel, da ni „abote (neumnosti), ki je ne bi kak filozof trdil.“ Ko pa — seveda — navadno ne sliši, da pa je istemu Ciceronu filozofija bila „voditeljica življenja“, „učiteljica kreposti“, „ustanoviteljica socialnih odredb“ in „iznajditeljica zakonov.“ Naš filozof Aleš Ušeničnik piše, da se Ciceronov klic filozofije glasi kakor molitev. („O, filozofija, kaj bi brez tebe mi, kaj bi sploh bilo brez tebe človeško življenje! K tebi pribežimo, tebe pomoči prosimo, tebi se popolnoma izročimo.“ — Cicero, Tusc. disp. II 5, 6 - V 2).

Ja, če je pa tako... kako je potem pravzaprav s filozofijo? Oziroma, da pričnemo: kaj je potem pravzaprav sploh filozofija?

Že samo definicij o tem, kaj je filozofija, je na desetine. (Že to je nekaj, kar nam „modernim“ ne diši preveč. Zakaj ni ene same definicije, pa te čisto preproste, pa take, da ne bi bilo treba nič misliti...? In misli o filozofiji je seveda na stotine in — seveda — filozofov še toliko več. Zamotana zadeva...

Toda mirneje ko človek gleda na življenje, na iskanje „prvih počel in zadnjih vzrokov“ vsemu v nas in okoli nas, jasneje mu postaja, da je za razumevanje nas samih in dogajanja v svetu potrebno malce bolj ponižno in ne s take „višine“ soditi filozofe — „čudake“... In pa, da je treba vzeti zares misel, ki jo je nekoč napisal francoski filozof Lahr, ko govori o vplivu filozofije na ves človeški napredek in na človeško kulturo. Tako pravi:

„Kakršne ideje — take nravi! Pravijo: ‚Kaj se na svetu kdo briga za misli sanjačev (=filozofov) in za sanje mislecev!‘ — Toda to je zmota! Filozofija vodi svet, četudi svet tega ne ve. Razpor interesov in strasti utegne zakriti pot idej, toda ideja nadaljuje svoje delo. Kajpada v svoji visoki abstraktnosti te ideje nimajo neposrednega vpliva. Toda ideje ne ostajajo gori! Po romanih in pesmih, po govorih in časopisih (n. op.: danes bi dodali — po televiziji...) prehajajo z višin znanosti med maso, kjer se popularizirajo in

segajo globlje in globlje, da rodijo ali sadove življenja ali sadove smrti. Največji dogodki so le ideje v dejanju, udejstvovane ideje. Vse je iz idej, ni mogoče tega dovolj poudarjati, je dejal Lamennais, vse je iz idej: nravi, slovnostvo, ustava, zakoni, blaginja ali nesreča držav, kultura ali barbarstvo, in vse krize, ki uničujejo ali prenavljajo narodo.“

In zato se zgodi — pa če se tega zavedamo ali ne... — da ni „slučaj“, če, recimo, prav te-le vrstice bere kdo v Argentini, kdo v ZDA, kdo morda celo v Avstraliji, vse-kakor mnogi okoli po tujem svetu in ne v svoji domovini, kakor bi bilo normalno. Zakaj to? Ker se je nekoč nekomu rodila ideja, iz nje se je razpredla cela filozofija, zato ker je v neki samotni sobi neki samotni mislec začel ustvarjati to, kar se je po njem imenovalo „marksizem“...

Naši mrtvi za časa revolucije, ti-soči vmjenih in pobitih, katerih ostanke danes s pieteto pokopavamo, niso bili žrtve naravnih nezgod: potresa, povodnji, požarov, kuge... ampak neke ideje, neke nekoč v začetku zelo neotipljive ideje, da, neke filozofije...

In ne bo „slučaj“, če bodo slovenske skupnosti po svetu — pa tudi prihodnost našega naroda v domovini — odvisne od tega, kakšna bo filozofija ljudi, ki pri vodstvu naroda odločajo ali ki ga... vzgajajo...

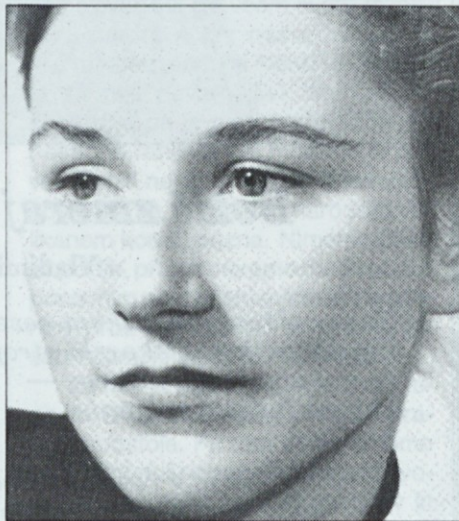
„Ha, filozofija!“ — Verjetno nismo v mladosti bili edini, ki smo ob

tej besedi zagledali v mislih pred seboj čudaka, človeka, ki je „malce čez les“, nekoga, „ki živi na luni“ in ki „resničnega življenja sploh ne razume...“

Seveda: res je — da so filozofije in filozofije. Toda čeprav so med njimi mnjenja kdaj ne samo deljena, ampak prav nasprotna, je pa prav tako res, da delamo račune brez krčmarja (pa še kako brez krčmarja!), če mislimo, da bo v nas in okrog nas zraslo zdravo življenje brez filozofije, ki je osnovana na krščanskem realizmu.

Filozofija, „hrepenenje po zadnji jasnosti“, kakor jo je nekdo najbolj preprosto pa jasno definirjal, je torej kaj? Ali je drevo, ob katerem eden pomisli na senco, kdo drugi na obliko, kdo tretji na vrednost lesa in tako dalje in tako dalje, na nekaj, kar pač eksistira, toda bi življenje teklo naprej tudi brez njega, ali pa je drevo, ki rodi sadje, hrano za življenje ali strupen sadež za smrt?

Kaj se nam zdi? Kako je pravzaprav s tem?

Marijino devištvo

Najprej pomislimo, da je za Cerkev Marijino trojno devištvo verska resnica in da je ta verska resnica v stoletjih tako prodrila v krščansko ljudstvo, da verniki imenujemo Jezusovo mater kar preprosto Devica. S tem naj bi bilo vse povedano. In vendar se je treba vprašati, če krščansko ljudstvo res dovolj ceni Marijino devištvo kot nekaj silno važnega in dobrega.

Mnogi, žal, ne vidijo v devištvu najvišjega izraza ljubezni do Boga, popolne in brezpogojne vdanosti Jezusu Kristusu, Bogu in človeku; ne uvidijo ljubezni, ki povzema in osredotoči vse sile in moči v Kristusa in njegovo Cerkev; ljubezni, ki subliminira in uravnava vsako drugo ljubezen; ljubezni, ki je vir duhovnega veselja, miru in pokoja, predokus in znamenje večne blaženosti, ljubezni, ki jo more dati samo Sveti Duh.

Spričo nerazumevanja premnogih Cerkev ponavlja in bo vedno ponavljala Jezusovo besedo: „Kdor more razumeti, naj razume“ (Mt 19, 12) in nas s svetim Pavlom spominja, da „posvetni človek ne sprejema tega, kar prihaja iz božjega Duha“ (Kor 2, 14).

Bogu posvečeno devištvo v Cerkvi

Od vsch začetkov Cerkve je cvetelo

Poslanica kardinala ANTONIA QUARRACINA, buenosaireškega nadškofa in primasa Argentine

O DEVIŠTVU

Božič je spomin in praznovanje rojstva Jezusa Kristusa, božjega Sina, ki je postal človek za naše odrešenje. Jezusovo telo je oblikovano po Svetem Duhu iz mesa in krvi Device Marije.

Ko izpovem, da je bil Jezus rojen iz Device Marije, hočem spregovoriti o devištvu. Ker sodobna uživaška in poganska kultura devištvo ignorira in prezira, mislim, da je potrebno razmisliti o tem vprašanju.

v njej Bogu posvečeno devištvo. (Mimogrede omenimo, da so v mnogih nekrščanskih verstvih visoko cenili devištvo in včasih zahtevali spolno vzdržnost za določene čase, ker so se gotovo zavedali, da pomeni popolno predanost božanstvu ali izraz čim boljše očiščenosti, da se bližajo božanstvu.)

Jezus, ki je bil deviško spočet in rojen iz prečiste Device Marije, je povzdignil Bogu posvečeno devištvo zaradi nebeškega kraljestva s svojim življenjem in oznanjevanjem (Mt 9, 10-12). Bogu posvečeno devištvo je eden najsjajnejših draguljev iz zaklada Cerkve, čeprav velik del krščanskega ljudstva (da o drugih ne govorimo!) ne ceni dovolj te vrednote. Redovnice na primer mnogi cenijo kot dobri ljudje, ki vzgajajo, pomagajo, stojijo ljudem ob strani v stiski in potrebi in osebno lepo živijo, ne pa zato, ker so deviške. Zato je treba opozoriti, da je razlog in duša devištva globoka in plemenita ljubezen do Kristusa in Cerkve. Brez te ljubezni je posvečeno devištvo brez smisla in nemogoče. Za posvečeno Devico je Jezus vse: v njem najde svoje veselje, svoj mir, svoje lastno življenje.

Devištvo in zakon

Bogu posvečeno devištvo v ničemer ne zmanjšuje vzvišenosti zakona, ki ga

je Gospod povzdignil v zakrament, kar devištva ni, čeprav je devištvo kot „življenjski stan“ popolnejši od zakona. To seveda še ne pomeni tudi osebne svetosti. K svetosti so poklicani vsi krščeni, bodisi v zakonu bodisi v devištvu samskega stanu. Svetost odvisi od velikodušnosti odgovora na poklicanost, pa naj bo to v katerem koli stanu. Tako zakrament sv. zakona kot Bogu posvečeno devištvo temelji na isti osnovi: na skrivnosti učlovečenega božjega Sina. Ko je božji Sin privzel človeško telo na deviški način, je svečano otvoril — naj rečemo tako — na zemlji stvarnost deviškega sveta; pa tudi krščanski zakon ima svoj izvor v povezavi božanstva in človečnosti v učlovečenju.

Povedati je treba ponovno, da poleg posvečenega devištva obstaja tudi krščansko devištvo mladih ljudi, ki se pripravljajo na zakon. Žal gledajo na to devištvo celo mnogi kristjani kot na nekaj nerazumljivega, represivnega in skoraj nemogočega. Ustvariti hočejo javno mnenje, da so predzakonski spolni odnosi nekaj samo po sebi umevnega, kot to predstavlja televizija in kino ter nekateri psihologi in seksologi, ki človeško spolnost enačijo z živalsko.

Devištvo in evangelizacija kulture

Ali je kak odnos med obema? Je, od

trenutka, ko evangelizacija kulture pojmuje religiozne vrednote nekega naroda in versko razsežnost človeka kot temeljne vrednote; še več: evangelizacija hoče, da bi Bog in odnos z njim oblikovala vse druge vrednote in odnose.

Devištvo v prevladujoči sodobni kulturi ne pomeni velike vrednote. Kljub temu pa je za resne in pošteno misleče ljudi, pa čeprav niso verni, vsaj izraz zmage duha nad telesom in prisotnost posebnih moči.

Pred pol stoletjem je veliki teolog in škof Rau zapisal: „Kulturo in globino krščanstva nekega naroda lahko presojamo po tem, kako gleda na celibat in devištvo.“

Kljub posmehovanju nevernih, kljub brezbriznosti okolja, kljub včasih naravnost gnusni propagandi in pohujšljivim prizorom v sredstvih družbenega obveščanja so v naši družbi deviška srca, ki živijo sredi blata, ki jih obdaja, belino in čistoto devištva, posvečenega Bogu in Cerkvi. Naj jih Bog ohranja, pomnožuje in krepí s svojo milostjo!

Novomašnik Toni Qualizza SDB

Letos je slovenska skupnost v Argentini imela tri novomašnike: Toneta Burja CM, Andreja Pozniča in Tonija Qualizzo. Lahko razlagamo to dejstvo, da je v mnogih naših družinah še veliko žive vere in duhovnega zdravja. Preseneča pa človeka, da že veliko zadnjih let nimamo ženskih duhovnih poklicev.

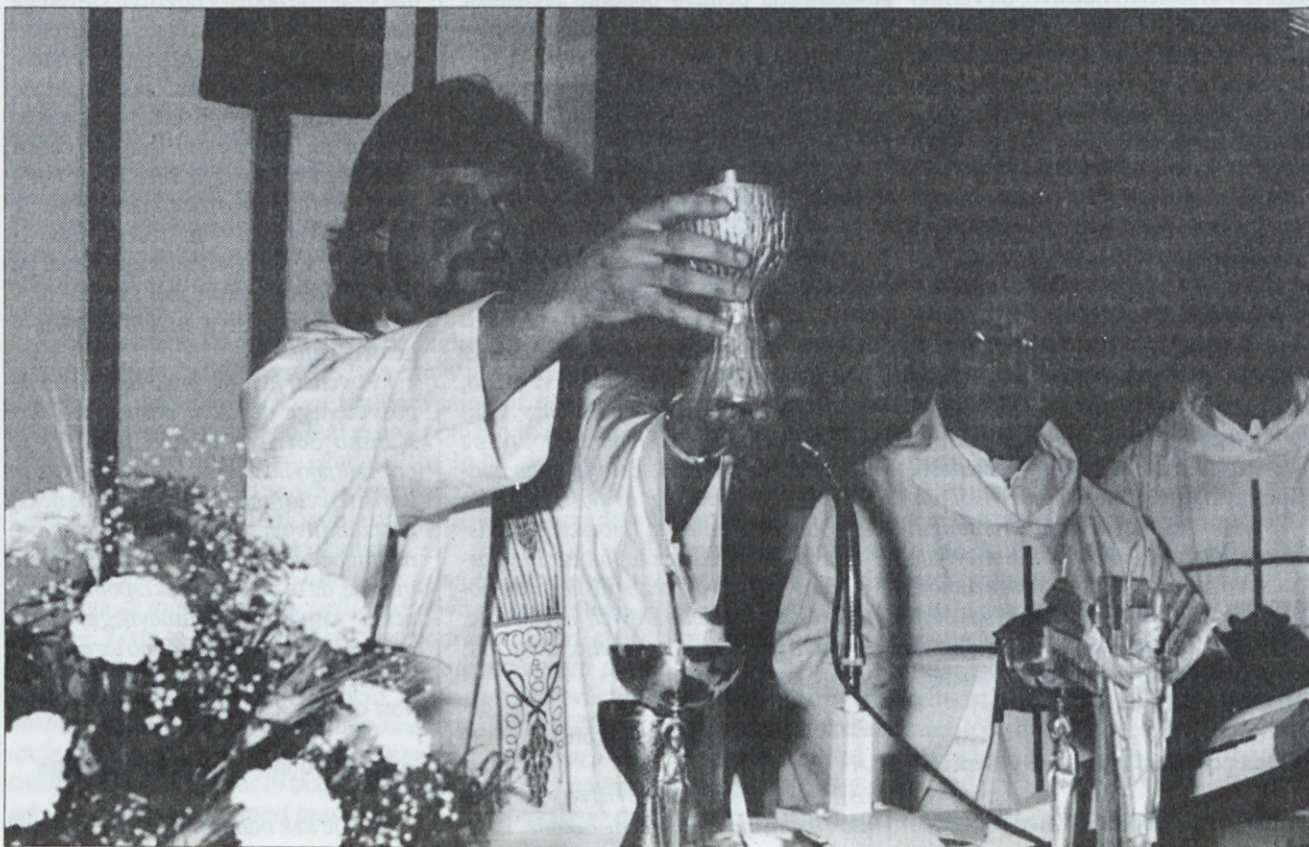
Toni Qualizza je bil rojen 21. oktobra 1963 v Ramos Mejiji. Njegovi starši so Lojze Qualizza (Hvalica) in Pavla roj. Stanonik. Toni je bil zadnji od 4 otrok v družini; prvi je bil Lojze, drugi Gabrijel in nato Marija. Poleg argentinske šole je obiskoval sobotno dopolnilno Slomškovo šolo v Ramos Mejiji. Ob koncu osnovne šole je vstopil v salezijanski noviciat in v salezijanski šoli opravil srednjo šolo in teološke študije. Ves čas je rad zahajal v družbo slovenske mladine in na glavne prireditve naše skupnosti.

Mašniško posvečenje je prejel v cerkvi Srca Jezusovega v San Justu v soboto 14. novembra. Tam je za argentinsko redovno skupnost pel novo mašo naslednjo nedeljo, med slovenskimi rojaki pa na nedeljo Kristusa Kralja, 22. novembra, v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši. Pri novi maši mu je govoril Jože Repovž SDB, z njim je somaševalo veliko duhovnikov. Med mašo je pel Mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana, rojaki pa so napolnili cerkev do zadnjega kotička. Iz Slovenije so prišli za mašniško posvečenje in novo mašo dve njegovi teti in stric. Slavnostno kosilo je bilo v dvorani Slovenske hiše.

Novomašniku Toniju, ki si je za svoje duhovniško življenje izbral geslo „Po božji milosti — Kristusov in vaš služabnik“, želimov njegovem duhovniškem življenju in delu notranjega duhovniškega zadovoljstva, naprošamo ga pa tudi, da bi ob svojem rednem delu na argentinskih delovnih mestih našel večkrat priložnost za pastoralno sodelovanje med slovensko mladino.

Cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši. Salezijanec Toni Qualizza, naš letošnji tretji novomašnik, med slovesnostjo nove maše.

Foto: Marko VOMBERGAR

Bogoslužni koledar

V JANUARJU

1. jan. je osmina Gospodovega rojstva. To je praznik *Božje Matere Marije*.

2. jan. je god dveh škofov in cerkvenih učiteljev: *sv. Bazilija Velikega* in *Gregorja Nacianskega*. Prvi je v svojih spisih poglobljaj nauko o Svetem Duhu in o resničnem božanstvu Jezusa. Zaradi smernic za meniško življenje je dobil naziv „oče vzhodnega menišтва“. Njegov sodobnik Gregor iz Nazianza v Mali Aziji (330-390) je v raznih krajih iskal znanja, nato živel v samoti, pozneje postal duhovnik in je kot carigradski škof branil nauk o Sveti Trojici na 2. vesoljenem cerkvenem zboru.

3. jan. je nedelja po božiču. God device *sv. Genovefe* (+ 502).

4. jan. se spominjamo *sv. Angele*, vdove iz Follina pri Assisiju v Italiji (1249-1309). Kot bogata hči se je poročila z bogatim posestnikom in rodila več otrok in skušala biti imenitna gospa. Bog pa ji je poslal hude duševne muke in dvome. Misel na *sv. Frančiška* jo je spreobrnila in postala je globoka svetnica.

5. jan. ima god svetniški škof *sv. Janez Nepomuk Neumann*, ki ga je Baragov zgled zvalil v Severno Ameriko. God ima tudi *sv. Emilijana* (Milena), devica.

6. jan. je nezapovedan praznik *Gospodovega razglasenja* ali *Svetih Treh kraljev* (Gašperja, Melhiorja in Boltežarja).

7. jan. je god *sv. Rajmunda Penjafordeškega*, redovnika, pa tudi *sv. Lucijana Antiohijskega*, mučenca (3. stol.) in *sv. Valentina* (Zdravka), škofa, misijonarja od Južnega Tirolskega do Bavorskega v 5. stoletju.

8. jan. je god *sv. Severina Noriškega* (+ 482). Rojen je bil v odlični rimski družini in je najprej živel kot puščavnik na Bližnjem vzhodu, nato pa v okolici Dunaja v zelo viharne časih deloval za ohranitev vere med ljudmi.

9. jan. je god angleškega opata *sv. Hadrijana* (+ 710). Po rodu je bil iz Afrike in postal benediktinec v samostanu pri Neaplju. Pozneje je bil 40 let nadškof v Canterburyju na Angleškem. God ima tudi *sv. Julijan*, mučenec.

10. jan. je nedelja po Gospodovem razglasenju: spomin na *Jezusov krst*.

11. jan. je god oglejskega patriarha *sv. Pavlina II*. Po rodu je bil Furlan, šolal se je na dvoru cesarju Karla Velikega. Kot škof v Ogleju je po porazu Obrov prepotoval slovenske kraje in naredil načrt za evangelizacijo našega ozemlja. S salzburskim nadškofom se je domenil, naj bo reka Drava meja med misijonarjenjem Salzburga in Ogleja. Pavlina imenujemo „apostola Slovencev“.

12. jan. godujeta *sv. Alfred*, angleški menih, in

cezarejski mučenec *sv. Arkadij*. God ima tudi *Tatjana* (Tanja).

13. jan. je god *sv. Hilarija*. Bil je zelo pomembna osebnost v 4. stol. v Galiji. Bil je učen, poročen in znan advokat. Dal se je krstiti in postal v Poitiersu škof. Veliko je delal za odpravo arijanskega krivoverstva.

14. jan. je god *sv. Feliksa* iz Nole v Italiji, duhovnika (Srečko).

15. jan. je god *sv. Pavla*, prvega puščavnika. Doma je bil iz Zgornjega Egipta in je 60 let preživel v neki votlini.

16. jan. je god *sv. papeža Marcela I.*, ki je 309 umrl v pregnanstvu.

17. jan. je 2. navadna nedelja (leto A). God *sv. Antona* puščavnika. Kot samotar je živel v Egiptu in bil mnogim duhovni voditelj.

18. jan. je god *sv. Marjete Ogrske*, hčerke madžarskega kralja Bele IV. Umrla je kot redovnica.

20. jan. je god *sv. mučencev Fabijana in Sebastijana*. Prvi je bil 20 let papež (236-250). Boštjan ali Sebastijan, stotnik cesarske garde, je pretrpel mučeništvo tudi v 3. stoletju. Upodablja jo ga kot obstreljenega s puščicami.

21. jan. je god *sv. Neže*, device in mučenke.

22. jan. je god diakona in mučenca *sv. Vincencija*.

23. jan. je god *sv. Emercijane*, mučenke, in toledanskega nadšofa *sv. Ildefonza*.

24. jan. je 4. navadna nedelja. God ima *sv. Frančišek Saleški*, škof in cerkveni učitelj. Znana je njegova knjiga *Filoteja*. Branil je vernike zoper kalvinske zmote.

25. jan. je spominski dan *spreobrnitve apostola Pavla* na poti v Damask.

26. jan. je god *sv. Timoteja* in *Tita*, škofov, dveh Pavlovih učencev.

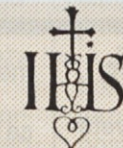
27. jan. je god *sv. Angele Merici*, ustanoviteljice uršulink, ki so kot voditeljice krščanskih šol veliko dobrega storile za dekleta.

28. jan. goduje *sv. Tomaž Akvinski*, redovnik in cerkveni učitelj (1224-1274). Papež Leon XIII. je ukazal, naj vse bogoslovne šole poučujejo filozofijo v duhu cerkvenega učitelja in po njegovih spisih. Ni bil le znanstvenik, temveč globok mislec in je zelo častil Jezusa v sv. Rešnjem telesu.

29. jan. goduje *sv. Valerij*, v 3. stol. škof v Trierju (zdaj Nemčija).

30. jan. slavimo klariso *Hijacinto Mariscotti* in *sv. Martina*, mučenca.

31. jan. je god mladinskega vzgojitelja *sv. Janeza Boska*, ustanovitelja salezijancev in Hčera Marije Pomočnice. Deloval je sredi preteklega stoletja v Italiji.

Božični prazniki v januarju

Novo leto — praznik Marije, svete božje Matere

Prvega januarja, na osmino božiča, je praznik svete božje Matere Marije, ko se tudi spominjamo, da so Detetu dali ime Jezus. Ves Marijin pomen in vsa njena veličina je v njeni zvezi s Kristusom, v njenem božjem materinstvu. Po Mariji se je izvršila čudovita „zamenjava“. Božji Sin je postal človek, da bi mi postali božji otroci.

Marija je najtesneje povezana s skrivnostjo božjega učlovečenja in našega odrešenja. Iz nje si je božji Sin privzel človeško naravo, da bi s skrivnostmi svojega življenja na zemlji osvobodil človeka od greha. Marija je Jezusova mati ne samo zato, ker mu je dala meso in kri, temveč tudi zato, ker je proniknila v njegovo skrivnost in je z njo kar najtesneje sodelovala. Kot Gospodova dekla je sama sebe popolnoma posvetila osebi in delu svojega Sina in se s tem pod njim in z njim postavila v službo odrešenja. Zaradi tega nam je Marija postala mati v redu milosti. Zato se tudi bogoslužje praznika obrača k Mariji, deviški Materi, ki je nevsiljivo navzoča povsod, kjer je njen božji Sin.

Na začetku novega leta nas Cerkev priporoča varstvu nje, ki je dala začetnika življenja. Jezusa Kristusa. V svoji materinski ljubezni se vedno zavzema za brate in sestre svojega Sina, ki še potujemo in smo v nevarnostih in stiskah, dokler ne bomo prišli v blaženo domovino.

Dan miru

Prvi dan v letu je Cerkev posvetila tudi miru, prvi in najvišji družbeni dobrini, ki omogoča vsako drugo dobro v človeškem življenju. Vabi nas, naj o miru razmišljamo, ga vzljubimo, zanj molimo in delamo. Mir je sad pravih, urejenih odnosov z Bogom in sočlovekom. Papež določi vsako leto geslo za obhajanje dneva miru. Za 26. dan miru, 1. januarja 1993, je določil naslednje geslo: Če želiš mir, pojdi naproti ubogim!

Gospodovo razglasenje ali sveti Trije kralji

To je tretji božični praznik, pred njim pa tretji sveti večer, zato v mraku spet pokadimo in poštropimo domove. Tokrat napišemo s kredo na vrata letnico in prve črke imena kraljev. Tudi pri jaslicah postavimo kralje.

Epifanija je grška beseda in pomeni prikazanje, razodetje, razglasenje. V Svetem pismu pomeni ta izraz božji nagovor človeka, ki zahteva s strani ljudi odgovor

in odločitev. Praznik Gospodovega razglasenja 6. januarja nas spominja na dejstvo, da se je Bog modrim in po njih vsemu svetu razodel v človeški podobi. Vsi ljudje naj bi prišli k božji luči in spoznanju resnice. Oznaniilo tega praznika je: Bog je za vse ljudi in za vse čase nepogrešljivi in nenado-

mestljivi odrešenik.

V Sloveniji in v deželah, kjer so vero prejeli iz Rima, se ta dan v ljudskem govoru imenuje praznik svetih Treh kraljev. Izraz trije kralji nam daje bolj nazorno in živo predstavo o daljnih častilcih iz poganskih krajev, ki so prišli počastit novorojenega Boga človeka. Evangelist Matej imenuje te popotne može modre ali mage. Njihova domovina je bila na Vzhodu (Perzija, Babilonija). Da so bili trije kralji, so sklepali po trojnem daru, ki ga imenuje Matej: zlato, kadilo in mira. Legenda iz 7. stoletja nam pove tudi njihova imena: Melhior, Baltazar in Gašper.

Toni Qualizza se zahvaljuje svojim dobrotnikom pri novomašnem kosilu v dvorani Slovenske hiše.

Jezusov krst

Za božičem in Gospodovim razglasenjem je praznik Jezusovega krsta tretji božični praznik, ki ga praznujemo na nedeljo po Gospodovem razglasenju.

O Jezusovem krstu poročajo vsi prvi trije evangelisti kot začetnem dogodku Jezusovega javnega delovanja. Ko je prišel od Očeta določen čas, se je, čeprav je bil brez greha, uvrstil med grešnike, ki so od Janeza prejeli krst pokore.

Kot Jagnje, ki odjemlje greh sveta, je hotel nepokorščino in napuh prvega Adamovega greha in grehe vseh Adamovih potomcev popraviti s ponižnostjo in s pokorščino. Jezusov krst v Jordanu je naznanjal in pripravljaval njegov dokončni odrešitveni krst, to se pravi smrt na

križu. S krstom je bil Jezus tako rekoč uradno potrjen v svoji odrešitveni službi. Oče in Sveti Duh sta poroka, da je res božji Sin, in ga predstavila svetu, da bi svet sprejel njegovo oznanilo.

S krstom je Jezus začel delo našega odrešenja. S krstom tudi mi postanemo deležni tega njegovega odrešenja. Tudi za nas je krst začetek in izhodišče našega poslanstva. Vse teži za dosego polnosti v Kristusu.

S praznikom Jezusovega krsta se liturgično konča božični čas. Ima pa božični značaj tudi še praznik Jezusovega darovanja (svečnica), ki je na 2. februar postavljen zato, ker se takrat izteče 40 dni po božiču. V naši ljudski zavesti in pobožnosti je pravzaprav šele takrat pravi sklep božičnega časa. Zato navadno šele takrat pospravimo jaslice in nehamo peti božične pesmi.

Nocoj nekje na severnem Japonskem

Vladimir Kos Praznik prižganih luči

Ves dan sneži na carinarnico,
na zid skladišč, na k njim privite vleke,
na mišice dvigal, na tir ro-ró,
v vesino bagrov, vejastih kot smreke.

Signalni jambor briše sneg z oči;
po cesti včasih švignejo meglenke;
le mrč in mraz in piš so potniki;
z reklame več ne greje smeh mladenke.

O, starodavni kraj Hakódate!
Boš končno znal razbrati koledar?
Bo Sveta noč prešla preliv Tsugáru?

Hakódate se stiska k ognja žaru.
Morda le sluti, da nocoj Srcé
Človeško Božje tudi zanj zasvéti.

Četrtilijonsko pristanišče Hakódate, znano kot grad menda že v 15. stoletju, je že kakih dvesto let važno trgovsko središče, in sicer ob prelivu Tsugáru, takorekoč nasproti glavnemu japonskemu otoku Hónšu.

V začetku sem videl očeta in mamo
prižgati luči na božičnem drevescu.
In luč je bila na darilih,
v mrmranju ogrete peči,
v snegu v bisernem mescu.

Potem so nas vrgli v zapore,
obdane s peklòm iz temè.
Za Božič dobili smo nekaj več zrn riža v juhi vodé.
Zmazan up smo oprali.

Med tistimi, ki še ne smejo umreti,
sem bil tudi jaz.
V avenijah tujine smo zrlí na Božič
premnogih svetèl od smehljava obraz,
od luči, ki ne mine.

Zdaj vem, da je sonce
s svetlobo sto šestdeset ton dan za dnem —
milosti prispodoba.
Odkar je zasvetila Luč vseh luči v Betlehem
in v veselje do roba.

Valentin Stückerl

Božič v ječi

Valentin Stückerl (rojen 1913 v Wolfsbergu na Koroškem) je prišel leta 1941 kot duhovnik krške (celovške) škofije na pomoč v Mežiško dolino in je oskrboval 13 župnij iz dekanije Mežiška dolina in Dravograd ter (čez hribe) 2 župniji v zgornji Savinjski dolini. Naučil se je slovensko in ostal med svojimi verniki tudi po končani vojni. Leta 1947 ga je zaprla OZNA. Preživel je 5 let v komunističnih zaporih. Leta 1990 je umrl kot upokojeni prošt v Strassburgu na Koroškem. Zgodba je iz knjige *Duhovnik med okupacijo in revolucijo, ki je izšla v prevodu Vinka Ošlaka pri Mohorjevi v Celovcu.*

Božič 1948. Z nekaterimi jetniki sm bil v skupni celici v Ljubljani. Prostor je bil mrzel in srca zamrzla. Pa so nas popoldne pred svetim večerom gnali po jetnišničnem dvorišču v krogoteku. Nenadoma zagledam na tleh zeleno smrekovo vejico. Hej, si mislim, ti pojdeš pa z menoj! Saj je danes sveti večer. Da me le paznik ne opazi! Tako sem se moral prenaresiti. Pri tretjem ali četrtem teku naokrog padem ravno tja, kjer je ležala vejica. Neopažem si jo prisvojim. Potem stečem dalje v krog.

Ko smo se vmili v celico, smo po prejemu večerne juhe začeli našo „božičnico“. Čepeli smo v krog na tleh. Z zatajenim glasom — glas ni smel prodreti venkaj — sem govoril o dogodkih svete noči. Na pamet sem poročal o evangeliju Jezusovega rojstva. Nato smo zmolili očenaš in mrmrali „sveto noč“. Medtem sem v

WILHELM HÜNERMANN

Na iranski Visoki planoti je stal Dahr-i-Mihr, ognjeno svetišče, posvečeno Dobremu duhu, Ahura-Mazdi. V najsvetejšem so pošastno plapolali sveti plameni. Belo oblečeni duhovniki, ki so se morali varovati vsake posvetnosti, so podnevi in ponoči pazili na ogenj. Trije magi, pripadniki najvišje kaste so tam lepe pomladne noči opravljali svojo službo. Pošteno in modro so živeli po naukih Zaratustra in se ravnali po njegovem geslu: „Bodi dober v mislih, besedah in dejanjih!“

Globoko so vdihnili sveži zrak pomladanske noči, ko so se toliko odmaknili, da jih ni več dosegel ognjeni žar. S svetim spoštovanjem so se zagledali v nebo, katerega brezmejno temo so oživiljale neštete luči. „Slavim te, Dobri duh!“ reče vzneseno najstarejši med njimi. Snežnobeli lasje so mu krasili glavo. „Nebo je tvoje oblačilo, svetloba sama si, Ti najsvetlejši. Sonce in luna so tvoje oči!“

In vendar je dih smrti padal na širno pokrajino. Prihajal je z „Dakhme“, nemega stolpa, kjer so izpostavljali mrliče za hrano krokarjem in jastrebom. „Smrt je med nami,“ reče mrko drugi mag. „Kdo nam bo pokazal pot k resničnemu življenju?“

„Nekega dne pride Saohyant — Odrešenik in Pomočnik, Rešitelj sveta!“ slovesno reče starec. „Rodila ga bo devica, ki se ji mož nikdar ne bo približal. Avesta, sveta knjiga, to napoveduje. Premagal bo smrt in nas povedel k življenju!“

„Tudi knjiga, ki je Judom sveta, pravi, da bo prišel!“ je najmlajši pomenljivo dostavil. Takole sem bral v hebrejski sveti knjigi:

„Glej, Devica bo spočela in rodila sina in njegovo ime bo Emanuel — Bog z nami!“

„Zares, kako se vse ujema!“ je pritr dil drugi.

„V mladih letih sem tudi sam bral hebrejske knjige,“ reče starec zamišljeno, „in sem spoznal, da je v njih več modrosti in več luči kot v naših. Tako sem zvedel, da bo vzšla zvezda, ki bo

ZVEZDE

naznanila Odrešenikov prihod. Neštetokrat sem prebral tiste skrivnostne besede, ki jih je nekoč oznanjal Bileam, mag iz Mezopotamije:

„Gledam ga, čeprav še ni prišel, vidim ga, ko iz daljave hiti. Zvezda vzide iz Jakoba in vladarsko žezlo iz Izraela.“

Ko sem neke neči, ki je bila današnji zelo podobna, razmišljal o tem in prosil Dobrega duha, naj mi pomaga doumeti prerokove besede, mi je bilo na skrivnosten način razodeto, da bom celo sam videl to luč in da me bo privedla k Odrešeniku sveta, k Izraelcu, ki bo nosil vladarsko žezlo in bo Jakobova zvezda sijala nad njim. Od takrat čakam to zveličavno zvezdo.“

Najmlajši je pokazal na Jupitra in Saturna, ki sta kot dva brata tiščala skupaj. „Glejte, Kraljevski zvezdi!“ je navdušeno vzkliknil. „Svetita v znamenju ribe, kar pomeni, da se bo na zahodu nekaj zgodilo.“

„Tosta zvezdi sreče in miru,“ je drugi takoj dodal.

Ko so še občudovali to nebesno znamenje, je daleč na zahodu zažarela nenavadna luč; žarela je svetleje kot vse druge zvezde, se dvigala in puščala za seboj veliko sled. Z vrtoglavo hitrostjo se je bližala trem magom, ki so jim od začudenja klecnila kolena. Potem pa je nepremično obstala visoko nad njihovi glavami.

„To je tista luč!“ je starec jecljal, globoko ganjen. „Takšno sem videl tiste noči, ko mi je bila dana obljuba. Odrešenik se nam je rodil, Kralj - Rešitelj, v Judovski deželi. Na noge, bratje, pripravimo se za potovanje! Poiskali ga bomo in ga počastili!“

Hitro so opremili karavano. Kamele, dromedarje in mule so otovorili s hrano, šotori in darili. Služinčad se je pripravljala, da spremi modre na njihovem kraljevskem potovanju. Magi so namreč bili najmočnejši in najodličnejši ljudje v deželi.

Ko so končno odšli, je čudežna nebeska luč močno svetila na nebu in jim kazala pot.

Potovanje je bilo dolgo in zelo utrud-

KLICHEJO

ljivo. Stara karavanska pot jih je vodila proti zahodu skozi puste in od sonca ožgane stepe, slana močvirja, čez gore in prepade, preko mogočnega Tigrisa in Evfrata, mučili so se skozi brezkončni pekel sirijske puščave.

Karavana se je pomikala od vodnjaka do vodnjaka. Bele kosti poginulih tovarnih živali so označevale pot. Vodnjaki, ki so jih tako težko pričakovali, so bili pogosto prazni, da so v ubijajočem ognju poletnega sonca skoraj obnemogli zaradi žeje, hodili naprej. Le čudovita zvezda je bila modrim v uteho in jim je dajala pogum.

Ko se je končno le dvignilo pred njimi belo jeruzalemsko zidovje, so glasno zavrkali. Na gori pred njimi je počivalo božje mesto — Jeruzalem. Kje drugje naj iščejo božje dete?

Kljub temu so se vznemirili, kajti kakor hitro so stopili skozi jeruzalemska vrata, je svetla zvezda ugasnila.

Nič posebnega ni bilo to, če je kakšna orientalska karavana prispela v Jeruzalem. Tokrat pa so mitničarji široko zazijali. To ni bila ena običajnih trgovskih karavan, ki so z vzhoda prinašale preproge, dišave in svilo. Kraljevski sijaj je obdajal tujce. Morda gre za odposlanstvo iz kake pravičnice dežele na Vzhodu, ki se je prišlo pokloniti kralju?

Zdelo se je, da se potujočim zelo mudi. Brez barantanja so takoj poravnali visoko vsoto, ki so jo davčni uradniki zahtevali.

„Čemu ste prišli v naše mesto?“ jih je radovedno potipal višji mitničar. Ni mogel verjeti svojim ušesom, ko mu je sivolasi mag odgovoril:

„Iščemo novorojenega judovskega kralja in smo prišli, da se mu poklonimo.“

„Ne vem za nobenega novorojenega kralja,“ je višji uradnik zbegano odgovoril.

Medtem je velika množica radovednežev obkrožila tujce. Zijali so v težko natovorjene živali, in ogledovali njihove dragocene uzde in srebrno ovratno okrasje. Tudi oni so prisluhnili nenavadnemu vprašanju in kmalu je šla vest od

ust do ust: „Iščejo novorojenega judovskega kralja!“

„Menda jim je puščavsko sonce popolnoma izpilo možgane!“ so se nekateri norčevali.

„Da, prav nenavadni bedaki so!“

„Kaj bo, če to zve Herod?“ so se drugi prestrašili. „Lahko znova pride do nemirov, preiskav, obsodb in ubijanj! V svojem nezaupanju je kralj vsega zmožen. Vse prevečkrat smo že slišali iz zaporov nečloveške krike mučenih, katerim je hotel krvnik z žarečimi kleščami iztrgati priznanje o tajnih zarotah. Za te norce bi bilo najbolje, da se pri priči obrnejo in se vrnejo tja, odkoder so prišli.“

Nekdo je modrim pokazal pot k najboljšemu jeruzalemskemu kanu.

Ponoči Herod ni zatisnil očesa. Na smrt bolan, preganjan od zlih duhov je obupno taval po razkošnih hodnikih in blestečih, odišavljenih dvoranah svoje palače. Z vso težo se je naslanjal na palico, ki je s svojo konico pošastno udarjala po marmornatih tleh. Končno se je privlekel v sobano, kjer je nad papirusi še vedno bedel njegov tajni svetovalec in pisar Nikolaj Damaščanski.

Pisal je kroniko judovskega kraljestva. Učeni mož je hitro in ustrezljivo vstal, se globoko priklonil in vprašal: „Kaj je privedlo kralja ob tako pozni uri k njegovemu stlužabniku?“ Herod se je sopihajoč vrgel v velik hrastov naslanjač. S svojimi ribjimi očmi se je zažrl v Grka in ječjal:

„Smrt se potika tod okrog, Nikolaj! Da, smrt! Povsod jo čutim. Stiska mi grlo in preži v srcu. Z vseh strani zija vame. Pred nikomer nisem varen, še celo pred lastnimi otroki ne! Prav vsi mi strežejo po življenju. Morda tudi ti?“ Iz stisnjenih očesnih rež je ostro prebadal bledega moža.

„Vzvišeni, vse svoje sovražnike si premagal,“ je Nikolaj mirno odgovoril. „Nikomur, ki bi ti mogel biti nevaren, nisi prizanesel. Še same sorodnike, tvoje otroke in celo Mariamno, svojo ženo, si žrtvoval!“

„Ne imenuj mi njenega imena!“ je kralj kriknil ves iz sebe. Starec je utihnil. Saj je vedel, da Herod ženo, ki jo je dal v zaslepljenosti ubiti, še vedno ljubi

Dalje na strani 18

sredino na tla položil božično vejico. Svečice nismo imeli, da bi jo nanjo postavili in prižgali.

Tako čepimo dolgo časa. Hipoma v vratih celice zaškriplje ključ. Nadzorniški komandant nas je opazoval skozi luknjo. Slišal sicer ni nič, toda vejico je vendarle odkril in zaslutil, kaj se notri godi. Vstopi razburjen, da, razjarjen: „Kaj se dogaja?“ „Nič posebnega. Mislimo malo na božič.“ „Takšna komedija,“ je bil njegov odgovor. Nato se zagleda v zeleno vejico. Razkačen jo popade, rekoč: „Kaj je to? Kaj imate tu?“ „No, veste gospod komandant, to je le droben simbol božiča. Spodaj na dvorišču sem jo našel med krogotekom.“ „Ne briga vas, kaj leži na tleh! To je kaznivo. In sploh, kaj pomeni ta vejica? Odkod prihaja ta bedasti običaj, ob tem času moliti takšno vejico ali postavljati drevesce?“ „Da, gospod komandant, strogo vzeto izhaja ta običaj iz Germanije, še iz pradavnine, in je potem v krščanstvu postal simbol za božični praznik.“ „Tako! Iz Nemčije, iz Germanije, dežele okupatorja!“

Nad to kombinacijo sem bil seveda brez besede. — Vzel je vejico, jo v roki stisnil, vrgel na tla in nato s škornjem tepal po njej. Kratek premolk. Nato jaz: „Dovolite mi vprašanje, gospod komandant!“ „Govori!“ je rekel. „Odkod pa imate vi komunizem? Ta je vendar tudi uvožen s severa, iz dežele okupatorja. Vsceno pa je za vas dober.“

Bil je nekam prizadet, rekel ni niti besede, ampak se je obrnil in odšel iz celice.

Za to, da sem ukradel vejico, sem prejel dan temnice. Ko me je komandant peljal vanjo, je pripomnil:

„Da vam za zmeraj poide želja, da bi nas še kdaj obdarovali z darovi okupatorja!“

in da včasih ponoči kot blazen kriči njeno ime.

„Tvoj sin Antipater sedi v ječi, ker te je hotel zastrupiti.“

„Umre naj! Pogine!“ je tiran zahreščal.

„Tega ne moreš storiti brez privoljenja cesarja Avgusta!“ ga je Sirec opozoril.

„Potem mu piši! Slišiš? Še danes mu piši! Strl bom gada, ki je sikal za mojo peto!“

„Zgodilo se bo, kakor si ukazal!“

„Toda; o, joj, tudi sam bom umrl! Tudi sam! Smrt je že za menoj! Že čutim njen ledeni dih na svojem tilniku. Reci mi, kaj res ni nobenega zdravila zoper smrt? Je res, kar pravijo farizeji, da bodo vsi ljudje vstali k večnemu življenju? Ti poznaš spiše grških modrijanov. Kaj uči Platon, o katerem neprestano govoriš?“

Nikolaj je vzel zvitek in po kratkem iskanju začel:

„Tisti, ki so se v ljubezni do modrosti dovolj očistili, bodo večno živeli in bodo prišli v še lepša prebivališča“ (Platon).

„Spet to bedasto čevkanje filozofov!“ se je Herod še bolj vznevoljil. „Nihče ne obudi mrtvega psa! Ne, nočem umreti! Slišiš? Nočem umreti! Hočem živeti, živeti, živeti!“ Kralj, ki je slutil neizogiben konec, je s

penastimi usti hripavo ponavljal eno samo besedo: živeti!

Tedaj se odpro vrata in vstopi eden najzaupnejših ogleduhov, ki je smel ob vsakem času priti k Herodu. „Zakaj naju motiš?“ ga kralj jezno nahruli. „Kaj hočeš ob tej uri? Vse kosti ti polomim, če nimaš res kaj važnega!“

„Važna sporočila imam, gospod!“ se je prihuljenec globoko klanjal. „Pred nekaj urami so prišli v mesto iz neke daljne dežele na Vzhodu čudni tujci. Povsod sprašujejo po nečem, kar je popolnoma neverjetno.“

„Po čem, reci mi, po čem sprašujejo!“

„Sprašujejo po novorojenem judovskem kralju!“

„Kaj praviš, kaj, kako?“ Kralj je zgrabil vohuna za vrat in ga besno tresel. „Si rekel, da iščejo novega judovskega kralja?“

„Tako je, gospod!“

„In to zvem jaz šele sedaj, prekleti pes!“ se je trinog penil od togote. „Šele sedaj in rekel si, da so že več ur v Jeruzalemu! Čemu pa polnim tvojo smrdljivo torbo z zlatom, a čemu? Podleži! Dal te bom prebičati, da se naučiš kako se vohuni za Heroda!“

Vohun je preplašeno onemel. Herod je zamolklo stokal, se spet

zrušil na stol in tulil s pretrganim glasom: „Nov kralj!“ Vzel mi bo prestol in me uničil!“

„Nobene nevarnosti ne vidim, gospod!“ je skušal Nikolaj pobesnega pomiriti. „Nekoliko bolj vroči so ti vzhodnjaki, ljudje, ki sanjajo ob belem dnevu. In da govorijo o novorojenem kralju? O otroku torej! Šele ko dozori v moža, ti lahko postane nevaren. Takrat pa —“

„Kaj, takrat pa? Zakaj ne poveš do konca?“ je kralj pihal od jeze nad tajnim svetovalcem in ga s krvavimi očmi prebadal. „Menda si hotel reči, da takrat ne bom več živel? Hočeš reči, da me smrt že tako in tako grabi za vrat. Da ne skrivaš tudi ti zastrupljenega bodala v svojem rokavu?“

„O, da bi gospod večno živel!“ je Damaščan pohitel z odgovorom. „Toda otrok ti pač ne more biti nevaren. Če se je že res kje rodilo dete, ki ga tujci iščejo, ti to negoljenče prav gotovo ne more naškoditi. Dovolj špijonov imaš po deželi, da ga poiščejo in ubijejo, še preden bi ti mogel kaj prizadeti!“

Herod je sam zase mrko tuhtal. Končno mu je pobešana spodnja ustnica vztrepetala: „Mislim, da so pismoniki v templju čekali o nekem skrivnostnem kralju, ki da mora priti. Imenujejo ga Mesija. Da, da, tega se še dobro spomnim. V starih knjigah gotovo kaj piše o njem.“ Hlastno je poklical svoje sle: „Tako sedaj, nemudoma, sredi noči zbudite najbolj učene razlagalce Pisma: Hillela, Šammaija in velikega duhovnika Mathia. Ven! Pohitite! Ne morem več čakati!“

Kralj je nekajkrat togotno premeril sobo, da je skratni plašč pošastno vihral za njim, potem se je ustavil pred Nikolajem:

„Veruješ v Mesija? Vem, da si pogan. Toda morda tudi isti Platon kaj govori o njem?“

„V njegovi knjigi o državi je naveden odstavek,“ odgovori učenjak. „Tam govori Platon o res pravičnem človeku, ki bo, četudi popolnoma nedolžen, obsojen kot zločinec, da bi se tako popolnoma izpričala njegova pravičnost. Zvezali ga

Nedelja, 18. oktobra 1992, cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši. LUKA MAVRIČ, sin Marjana in Danice roj. Jerovšek, prejme sv. krst.

bodo, bičali, mučili in ko bo prestal vse trpljenje, ga bodo križali.“

Herod se je zasrepel v Sirca, vr-glavo vznok in po prostranih hodnikih se je razlegel krahot.

„Zdi se, da je tvoj Platon res pametna glava,“ je izbruhnil še vedno se krahotajoč. „Če mi ta mesijanski kralj pride v roke, se mu bo kaj lahko tako zgodilo, kakor je zapisal filozof.“

Čez nekaj trenutkov so vstopili poklicani: veliki duhovnik Šammai, strog, petičen mož s tankimi, stisnjenimi ustnicami; Hillel, krotek ko golob in silno dober, ter drugi iz velikega zbora in tempeljskih šol. Ko se je Herod za silo umiril, je začel:

„V zadnjem času je veliko govorenja o bodočem Mesiji. Zaradi misli nanj ne morem spati. Kaj veste vi o njem? Govori najprej ti, veliki duhovnik!“

„Pravilno so ti poročali, moj kralj!“ je odgovoril Mathia. „Čas je dopolnjen. Izrael pričakuje svojega Mesija. Vstal bo iz Judovskega ljudstva, iz Davidovega rodu. Velika bo njegova slava in njegovo kraljestvo bo brez konca.“

„Zanimivo, res zanimivo!“ je Herod mrmral. „Potem bo on kralj?“

„Pismo ga vedno tako imenuje!“ je odvrnil Šammai in v njegovih očeh je zažarelo slabo prikrito zmago-slavje.

„Tako, tako! Ampak poslušajte! Tale moj učenec Sirec pravi, da filozof Platon govori o nekem pravičnem, ki naj bi ga kot sužnja prebičali in pribili na križ.“

„Platon je pogan in ne ve prav nič o obljubah, ki jih je prejelo božje ljudstvo!“ ga je Šammai prezirljivo zavrnil.

„Ne piše v Svetem pismu nič o tem?“

„Pač, gospod!“ je prijetno zadovoljil Hillelov glas. „Izaija govori o pravičnem, ki kot ovca peljan v klavnico ne bo odprl svojih ust. Pa tudi v psalmu beremo: Prebodli so moje roke in noge, vse moje kosti so prešle!“

„To v nobenem primeru ne velja za Mesija!“ se je razburil Šammai.

„Ne smemo dvomiti, da to ni

rečeno o Obljubljenem!“ mu je odločno odvrnil Hillel.

„Prizanesite mi s tem vašim prepirom!“ je Herod napravil konec njihovemu prerekanju. „Samo še nekaj bi rad vedel. Kje se bo rodil Mesija?“

„V Betlehemu!“ odvrne veliki duhovnik. „To je prerok Mihej čisto jasno povedal.“

„Se strinjate vsi s tem, tudi Šammai?“

„Da, gospod!“

„Hillel?“

„Da!“

„Potem dobro, hvala vam! Lahko greste!“

Ko so odšli, so kraljeve oči nevarno zagorele. Potem je sam zase hripavo zahreštal: „Ne bo mi ušel, pa četudi do tal porušim Betlehem!“

Sirec se je zgrozil. Še nikar doslej niso besede njegovega gospodarja izražale tako zlobnega sovraštva.

Zjutraj so se vsi trije modri znašli pred tiranom, ki jih je dal že na vse zgodaj poklicati. Prekanjeno je poslušal mage, ko so poročali o zvezdi, ki se jim je prikazala, in o kraljevskem otroku, ki so se mu prišli pokloniti. Sklonil se je in hinavsko dejal: „Da, da, vem! Vse čaka novega judovskega kralja. Tudi jaz ga že zelo nestrpno pričakujem. Ponoči

sem že povprašal svoje pismouke in duhovnike po njem in so mi rekli, da je v Betlehemu. Vneto povprašuj te o njem in, ko ga boste našli, mi sporočite, da se mu grem tudi jaz pokloniti!“

Romarji kraljeve zvezde so vzradoščeni odhajali iz palače. Ne dolgo za tem je karavana prispela v Davidovo mesto.

Komaj da so dobro zapustili jeruzalemske zidove, že se jim je znova prikazala zvezda, svetla in blesteča kot še nikdar poprej. Obstala je nad eno izmed najrevnejših betlehems-kih koč.

Magi so osupnili. Je mar mogoče, da tako težko pričakovani Mesija živi v toliki bedi? Kralj v tako revni koči? Zaupno so se ozrli v zvezdo in vstopili.

Našli so dete in njegovo mater!

Z ljubko nežnostjo je Marija držala dečka, ki je že pogumno stal v njenem naročju. Toliko nadzemske miline in dostojanstva je izražal njen obraz, da so se modrim tudi zadnji pomisleki razblinili kot jutranje meglice v soncu. Res, našli so Devico, o kateri pišejo tako njihove knjige, kakor tudi judovsko Sveto pismo. Otroka na njenih rokah pa je Kralj in Rešitelj sveta.

Pokleknil so ga in molili.

V soboto, 24. oktobra 1992, je bil krščen v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj MARJAN NIKOLAJ KRŽIŠNIK, sin Janeza in Nežke roj. Lovšin.

Marija je nekaj časa začudeno gledala tujce. Potem je bilo v njenem blagem nasmešku občutiti nepopisno dobroto. Prihitel je tudi Jožef, skrbni in zvesti mož, ki so mu sosedi povedali, da ima nenavaden obisk. Nekaj skobljenk se mu je zapletlo v lase in tudi delovni predpasnik je v naglici pozabil odložiti.

Ne vedoč, kaj se dogaja, je strmel v tujce. Hotel je nekaj vprašati, vendar ni mogel spraviti iz sebe nobene besede. Molče je stal in gledal z velikimi, začudenimi očmi.

Trije modri so prinesli darove: skrinjico zlatnikov, srebrno skodelico s kadihom ter posodo z blagodišečo smolo, ki ji Judje pravijo „mor“, mi pa „mira“.

Potem so molče, kakor so prišli, tudi odšli. Pred mestnimi vrati so si postavili šotore. Betlehemčani so se radovedno drenjali okoli nih, saj še nikoli niso videli toliko razkošja.

To, kar se je zgodilo, je bilo preveč nenavadno, da bi lahko doumeli. Kdo sta pravzaprav ta mlada mati in njen otrok, ki se je rodil v revščini, da so ti odlični tujci iz daljne dežele pred njim upognili koleno? Kako naj razvozljajo to čudno skrivnost?

Ko je nočni mir razgrnil polja, so imeli vsi trije magi enake sanje. Videli so angela, ki se je z nebes spustil k njim in jim ukazal, naj se ne vrača-

jo k Herodu.

Po drugi poti so se odpravili v svojo deželo. Njihova srca so bila polna miru in sreče. Nič več niso pazili na plamene v ognjenem svetišču in sreče. Nič več niso pazili na plamene v ognjenem svetišču Ahura-Mazde; zato pa so toliko bolj goreče pazili na čisto luč, ki je zasvetila v njihovih dušah, in na ogenj ljubezni do kralja, ki so ga bili našli.

ETIKA in MORALA

MARKO KREMŽAR

Medtem ko ima „moralnost“ verski, to je transcendentalni prizvok, „etika“, ki pomeni na videz isto, nima tega naglasa. Ateist more govoriti o etičnosti. O moralnosti pa brezverec ne bi vedel dosti povedati iz lastnega izkustva, čeprav ni redko, da tudi ljudje brez vere moralizirajo.

Gre za dva sorodna, a ne enaka pojma. V obeh primerih gre za dejanja, opustitve, namere in navade v odnosu do dobrega in do zlega. Vsa področja človekovega delovanja so predmet morale in etike, vendar ima morala globlji pomen, kajti dotika se človekovega bistva in njegovega končnega smisla in ne le primernosti posameznih dejanj.

Vprašanje pornografije, na primer, obravnava etika s stališča kulture in svobode, medtem ko gleda morala na isto vprašanje s stališča nramnega reda ter objektivne škode. Dejanje, ki je moralno slabo, bo imelo zle posledice ne le za posameznika, marveč zaradi človeške občestvenosti tudi za širši krog družbe.

Tako etika in še v večji meri morala morata biti predmet vzgoje. Čeprav ima človek v sebi prirojen osnovni moralni zakonik, je mogoče misliti o družbeni rasti in resničnem napredku le tam, kjer se ta moralni temelj stalno izpolnjuje. Človek res ni popolnoma slab, a tudi ni angelsko dober. Truditi se mora vse življenje, da krepí v sebi dobre lastnosti in obvladuje slabe. Pri tem odločanju za vse, kar je resnično, dobro in lepo, potrebuje pomoči. Ta pomoč v zgledu, besedi in dejanju je moralna vzgoja.

Pričetek vzgoje naj bi bil v družinskem krogu. V tem okolju, ki temelji na ljubezni, otrok najlažje razume in sprejme potrebo po obvladanju in omejitvah pa tudi spoznava razliko med dobrim in slabim. Država, ki ni vir ne etike in ne morale, lahko pri vzgoji starešem le pomaga.

Seveda je prav in potrebno, da družba v različnih stopnjah in končno tudi država pomaga pri usmerjanju ljudi k etiki in morali. Sicer se lahko zgodi, da ostane sčasoma družba brez etične vsebine. Zaman bo tedaj tožiti nad neodgovornimi politiki, brezvestnimi podjetniki, površnimi delavci ter podkupljivimi uradniki. Dolžnost države je skrbeti za splošno blaginjo. Pričetek blaginje je odločanje za dobro, kar pomeni, da sloni blaginja na osebni morali.

Sobota, 7. novembra 1992 v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši. ZOFIJA MARIJA MAROLT, hči Pavla in Lilijane roj. Bohinc, prejme sv. krst.

Meditacija pisatelja ZORKA SIMČIČA na Misijonski proslavi
(17. oktobra 1992), posvečeni stoletnici rojstva misijonarja Jožeta Kereca

JOŽKA KEREC TRI LEKCIJE

Marsikaj smo o njem zadnje čase brali, marsikaj še bomo. Toda danes in tukaj bi se radi za nekaj minut ustavili ob tem, kaj nam pove ta preprosti prekmurki fantič, ta tako kmalu zrel mož, ta brez dvoma za Baragom in Knobleharjem naš največji — a celo mnogim med nami — premalo znani misijonar?

V nekaj minutah se o nekem človeku nedá dosti zvedeti, kaj šele ga spoznati in vendar... Ali nam ni že tolikokrat en sam stisk roke, en sam hipen pogled v oči povedal o kom več kot pa dolga razmišljanja? In — kakor pravimo — ali ni dovolj poskusiti žličko morske vode, da vemo, da je celo morje slano? In tako bi se mi danes pri človeku, ki je napisal o svojem misijonskem delu vrsto pisem, pisem tudi prav nam v Buenos Airesu, ustavili ob enem samem. Pravzaprav ob enem odstavku iz enega pisma.

Bilo je leta 1951. Že dvajset let je salezijanec Kerec misijonaril po Kitajski. Kaj vse je doživel, ko je hodil, poučeval, krščeval! Kolikokrat so ga na poti, kakor pravi, zajele roparske tolpe, kolikokrat so mu na grlo nastavili nož, revolver na prsi, oropali. Toda potem so zavladali na Kitajskem komunisti in šele tedaj se je pričel pravi peklo.

Formalno je že obsojen, zdaj samo čaka, kdaj ga vržejo v ječo, ko piše: „Obsodili so me. Moj največji »zločin« je, da nisem hotel prostovoljno zapustiti svojih ovčic... Nič ne vem, kaj me čaka. Kakorkoli že pride, vse sprejemam po Marijinih rokah. Če me doletí dolgoletna ječa in težko prisilno delo, tako da bom počasi od napora izhiral, bom govoril tudi jaz: »Amavi iustitiam et odii iniquitatem, propterea morior in exilio«. Ljubil sem pravico in sovražil krivico, zato umiram v ječi. Če me zadene krogla, bom videl v tem svoj življenjski cilj v najvišji meri izpolnjen. Če me pošljejo v izgnanstvo, potem pa upam še kje krepko poprijeti za delo v božjem kraljestvu. Ne želim si drugega, kakor da se v vsem izpolni božja volja in ne moja in da

bi mogel še kaj koristiti svojim zapuščenim ovčicam...“ In potem konča: „Preden se torej nad name zgrne tema, pohitim, da Vam to usodo naznanjam in da Vas prosim duhovne pomoči za vse, kar sedaj najbolj potrebujeva (op.: misli tudi na misijonarja Majcna, ki je z njim in prav tako že obsojen na ječo...): moči, poguma, potrpežljivosti in vesele vdanosti v sveto božjo voljo... Kakor sem znal celo življenje dobro prosjačiti med našim narodom za misijone, tako se zdaj ob koncu svoje poti poslužujem prosjačenja za mojo popotnico v večnost, ki jo bom morda potreboval. Zapuščen sem ostal, duhovniki moje škofije so vsi po ječah, samo trije so še na svobodi. In če se tudi s temi kaj zgodi, kdo se me bo tedaj spomnil po moji smrti? Prosim, da to storite Vi, in da daste darovati kakšno mašo za najbolj zapuščenega misijonarja, pa da misijonske prijatelje naprosite za kak rožni venec za pokoj moje duše.“ In zadnji

stavek, pretresljiv, kakor da bi ga pisal otrok, ki v obupu prosi in obljublja: „Molite zame! Ko bom pri Vsemogočem, Vam bom vse povnil, proseč Ga za vse dobrotnike, s katerih pomočjo sem Mu gradil Cerkev med Kitajci, širil vero, reševal duše...“

Niso ga ubili. Kakor beremo v nekem pismu zdravnika dr. Janeža iz istih dni: „Nove oblasti hočejo ohraniti pred Evropo videz urejenosti“ (svoj „imidž“ bi danes dejali), „svoj obraz“, kakor lepo pravi Janež. Tik preden so Kereca zaprli, pa je ta v svoji iznajdljivosti še uredil zadeve v svoji škofiji. „Pritisk na Cerkev je silno močan. Toda mi se drugega ne bojimo, ne preganjanj ne mučeništva, ampak le izгона. Pustiti ovčice brez pastirja... Najrajši bi ostal do zadnjega diha z njimi in jim pomagal pod težo križa, radi bi jim dali zgled stanoovitosti in žrtve za božjo stvar...“

Kaj! Kako to zveni, kako to poslušamo mi... danes in tukaj? Trpljenje, smrt... toda — kakšna vedrina! In moči niti ne prosi, naj gre kelih mimo njega, ne, on prosi za „veselo vdanost v sveto božjo voljo“... Kerec in drugi naši misijonarji niso ob vseh grozotah, pomanjkanju in utrujenosti doživljali ne stresov, ne surmenageov, ni jim bilo treba „poživljajoče“ hrupne muzike ne mamili, da so čutili polnost življenja.

Njegova globoka vera, zaupanje v božjo pomoč... Hkrati pa tudi: kakšna pamet v tem človeku, kakšna moč, pogum, potrpežljivost, za katere prosi Boga tudi še za naprej. Toda odkod ta pamet, odkod ta iznajdljivost, odkod ta moč, ta pogum, ta potrpežljivost?

Ni treba študijev na Oxfordu ne v Salamanki, da znaš pred-vidovati in da si torej moder. Dovolj je, da se — kakor pravi slovenski rek — „modri od modrega uči“, da si učljiv. Dovolj je, da imaš vernega in modrega očeta, modro in verno mater. In taka sta njegova starša bila.

Pogum? — Ni treba dolgoletnega večbanja po kakšnih vojaških akdemi-

jah v Franciji ali v Združenih državah — dovolj je, da vidiš v svoji družini, pa v svoji okolici ljudi, ki se jim ne zmajejo tla ob vsaki težavi, ljudi, ki so vklesali v grb svoje družine geslo: „Pomagaj si in Bog ti bo pomagal.“

Potrpežljivost? — Oh, ni treba segati po kakšnih — danes tako „modernih“ — eksotičnih orientalskih učbenikih... vse to se prekmurski fantič že v otroških letih nauči na kolenih očkovih, vse to vpija vase ob potrpežljivosti preproste slovenske matere.

Sin prekmurske dežele, rojen v skromni vasi, tako majhni, da je verjetno nihče od nas ne bi znal pokazati na zemljevidu Slovenije, rojen tam v neki „Prosečki vasi“, in vendar v kraju, v katerem se porajajo — veliki ljudje.

Kaj nam ta človek, katerega stoletnice rojstva se danes spominjamo, lahko pove? Ali nam more ta človek, „iz starih časov“ povedati kaj sodobnega, modernega?

Pa še kaj vse sodobnega, aktualnega!

„Hočeš res živeti, bogato živeti?“ nas sprašuje. „Živi za druge!“ To ne pomeni, ne imeti sebe rad, saj je ravno prava ljubezen do sebe, kakor nas uči Kristus, mera pravilne ljubezni do drugega. Toda potem — ne vrti se okoli samega sebe! Živi za druge, pa boš — celo ob vsem trpljenju, ki ga doživljaš — v sebi miren.

Kaj še nam pove ta tihi človek?

Kerec ne bi postal misijonar, če mu oče in mati ne bi predala globoke vere pa seveda tudi spoznanja, da „kaj pa imaš, česar bi ne bil prejel?“ in torej zavesti, da je treba tudi vero, iz katere živiš, posredovati drugim. Toda Kerec tudi ne bi postal tak tih heroj, ko bi njegova oče in mati sodila, kakor danes slišimo na vsakem koraku, kdaj celo med kristjani: „Ah, saj je vseeno!“ Samo za primer: Kerecevi so živeli (smo na prelomnici stoletja in v stari Avstriji) v versko mešanih krajih: tam živijo katoličani, evangeličani pa tudi mnogi zgolj na neko laično moralo oprti nemški Avstrijci. Toda Kerecev oče in mati nista rekla: „No, saj je vseeno, kaj je kdo, važno je, da je mir.“ In Kerecevi so živeli v krajih, kjer se je govorilo nemško, madžarsko in slovensko. Toda Jožkova ata in mama gotovo nista rekla: „No, saj je vseeno, kako govorimo, saj

je vse jezike ustvaril Bog...“ Ne. Kerec pri 60 letih ne bi bil zmožen reči: „Ne bojim se mučenja, ne bojim se smrti!“, če bi starša bila pripadnika „vseenosti“. Relativizacija vsega, vseh vrednot, tudi največje — Boga samega — se v življenju ne prične s kakim pompoznim javnim odpadom, ampak s tako „vseenostjo“ ob vsakodnevnih, na prvi pogled „drobnarijah“...

Samo kadar človek spoštuje vse, ostaja pa zvesto pri pri svojem, lahko pride do resnične moči, do pravega poguma, do mirne heroične potrpežljivosti.

Pa še eno nadvse aktualno lekcijo nam daje Kerec.

Danes se ponovno govori o nekih internacionalah in pa o univerzalizmu. In kaj na prvi pogled bolj univerzalnega, kakor zapustiti svojo domovino in oditi na tuje, govoriti v tujem jeziku, živeti in umreti za druge drugje? Vendar iti v misijone, ne pomeni, zapustiti svojega. Telesno, da. Dovolj pa je prebirati življenjepise velikih misijonarjev, da vidimo, kako si ti niso spredzali korenin. Mar so misijonarji s sv. Modestom na čelu, znjim, ki je prinesel luč vere tudi našim prednikom, pozabili na svojo Irsko? In sveti Ciril in Metod nista ljubila še naprej svojega rodu?

Danes, ko je utopija komunističnega univerzalizma zgrmela na tla, se porajajo novi univerzalizmi in ti kdajcelo za videzom iskanja neke globlje, resničnejše religioznosti. Kaj naj bi nam ob tem dejal Kerec?

Želite odgovor? Zakaj ne gremo ponj... k ekstremu? H Kristusu samemu! — Da, Kristus je prišel odrešit ves svet, Kristus je dejal: „Pojdite in učite vse narode...“, Kristus je dal življenje za vse ljudi. Toda ko je vstal od mrtvih, ali

se je morda prikazal rimskemu cesarju? (kakšen impakt bi to bil! Kako bi — po našem seveda — to pripomoglo uspešnejšemu širjenju vere!) Mar se je prikazal modrecem v Atenah, ki so prav v tistih časih, v tisti „mistično-religiozni etapi“ čakali nekega odrešenika? Mar se je prikazal vsaj Pilatu, ki bi tako v hipu razumel „Kaj je resnica?“ — Ne! Prikazal se je svojim, preprostim rojakom.

Kristus je dal življenje za vse in Kristus je kdaj občudoval celo druge bolj kot svoje sorojake — pomislimo samo na zgodbo o rimskem stotniku („take vere nisem našel niti v Izraelu...“), toda ko se zjoče, on Bog-človek, se zjoče nad... Lazarjem, svojim rojakom. Kar berimo! Mar se je Kristus zjokal nad Atenami ali nad Rimom — ko bi se nad marsičem v Rimu lahko zjokal —? Ne! Zjokal se je nad svojim Jeruzalemom. On, ki je prinašal „novi Jeruzalem“, edino univerzalnost!

In ni nobenega paradoksa in še manj

V soboto, 5. septembra, sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši LUČKA KREMŽAR in tržaški rojak ALEKSANDER DE LUISA. Čestitamo!

nelogičnosti, če je besede: „Ako pa kdo za svoje in zlasti za domače nima skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika“ — izrekel... kdo? Sam oče misijonarstva, največji univerzalist, sveti Pavel.

Do univerzalnosti se ne pride s preziranjem ali celo z ubijanjem posamičnosti.

Nekoč bodo morda tudi o Baragu, Knobleharju pa tudi Kerecu in drugih izhajale knjige, pa „videos“, ki bodo kazali njihove „avanture“. In našim mladim ne bo treba izposojenih, izmišljenih impaktov, ki samó od zunaj in za hip dregnejo v kdaj prenasličena telesa in možgane, spoznali bodo naše ljudi; resnične junake, ki hodijo po daljnih tujih krajih dan za dnem, ki obiskujejo bolne in umirajoče, videli bi naše ljudi, ki samevajo leta po ječah, ki po ječah preživljajo več časa na kolenih kakor pa leže na kamnitih tleh... fant, dekle, to ni TV! To je realnost! To je božja resničnost, to je božja zgodovina.

Tudi — slovenska zgodovina.

„Monsignor Jožko Kerec, apostolski administrator.“ Kako svečano to zveni in kako... pretresujoče, ko veš, da je za tem naslovom bil reven, zapuščen, za duše bližnjih umirajoči misijonar. Kdaj obupan, ko je kdaj tudi on „upal proti upanju“, pa hip zatem spet iskalo „veselo vdanost v božjo voljo...“

Ne bi rad končal te meditacije, ne da bi se ustavil ob preprostem verzju, ki ga je pred leti napisal neki drugi naš misijonar, oče Vladimir z Japonske. On je v tisti pesmi sicer pel o mučeništvu desetisočev junakov, katerih se vsakega junija spominjamo, toda tisti zaključni verzi veljajo tudi za vse naše trpeče misijonarje, tudi za te junake. Tudi zaradi njih smo Slovenci, kakor poje pesnik „...zdaj smo tudi mi veliki narod v božjem svetu...“

Majhen veliki narod. Velik ne pred FMI ne pred Evropsko skupnostjo ne v krogu Združenih narodov, toda velik pred Bogom. In to je važnejše. Oziroma... naposled... edino važno. Tudi ta veličina nam je bila navržena, potem ko smo najprej iskali nečesa drugega...

Misijonar Kerec je že skoraj dvajset let mrtev. Toda ne molči. Samo prisluhniti mu je treba.

Veruj v enega Boga!

FRANC BOLE

- Bog je to, kar človek postavi v svojem življenju na prvo mesto, kar mu postane merilo za vsa dejanja, čemur je pripravljen marsikaj žrtvovati.
- Mnogim sodobnikom je bog denar, drugim spolnost, spet drugim oblast, lepo stanovanje, račun v baki, vikend ipd.
- Mi verujemo v Boga, ki se je razodel v Stari zavezi kot Bog Abrahama, Izaka, Jakoba.
- Na edinstven način pa se nam je Bog razodel in približal v Jezusu Kristusu, našem odrešeniku.

Mojzes je vodil izvoljeno ljudstvo iz sužnosti v Egipt skozi puščavo, Dokler je Bog delal zanje čudeže, so bili navdušeni nad njim in nad svojim voditeljem Mojzesom, ko pa je bilo treba v puščavi prenašati vročino, žejo in lakoto, je njihovo navdušenje hitro upadlo. Bog, ki je zahteval od njih žrtve, ni bil Bog po njihovem okusu. Ko je Mojzes odšel na goro Sinaj, da bi od Boga prejel zapovedi, se je ljudstvo hitro naveličalo čakati na njegovo vrnitev. V drugi Mojzesovi knjigi beremo:

Kaj Bog ni

Ko je ljudstvo videlo, da Mojzes odlaša priti z gore, se je zbralo pri Aronu in so mu reli: „Vstani, naredi nam Boga, ki bo šel pred nami. Kajti ne vemo, kaj se je zgodilo Mojzesu, temu možu, ki nas je izpeljal iz egiptovske dežele.“ Aron jim je odgovoril: „Izderite zlate uhane, ki so v ušesih vaših žena, sinov in hčera, ter jih prinesite k meni.“ In ljudstvo si je izdrla zlate uhane, ki so bili v njihovih ušesih, in so jih prinesli k Aronu. Vzel jih je iz njihovih rok in prelil v zlivek in napravil iz tega zlato tele. Tedaj so rekli: „To je tvoj Bog, Izrael, ki te je izpeljal iz egiptovske dežele.“ Ko je Aron to videl, je sezidal oltar pred njim, potem je Aron razglasil: „Jutri bo praznik za Gospoda!“ Drugo jutro so zgodaj vstali, darovali žgalne daritve in žrtvovali mirovne daritve; potem je ljudstvo sedlo jest in pit, nato so vstali, da so se zabavali.

Ne imej drugih bogov

Izraelcemni bil vseč Bog, ki jim ga je oznanil Mojzes. To je bil Bog, ki je bil

dober, a tudi pravičen, usmiljen, toda tudi zahteven, veličasten, vendar tudi neviden. Bog po njihovih željah je bil lesketajoče se zlato tele: bog, ki nič ne zahteva, ob katerem so lahko „sedli jest in pit in vstali, da so se zabavali“.

Človek se od takrat ni veliko spremenil. Zlato tele še vedno privlači pohlep njegovega srca. Njegov bog je želja po uživanju in zabavi vsch vrst.

Sodobni bogovi

Bog je to, kar človek postavi v svojem življenju na najvišje mesto, kar mu postane merilo za vsa dejanja, čemur je pripravljen marsikaj žrtvovati.

Če se ozremo okrog, kmalu ugotovimo, kaj je mnogim našim sodobnikom njih bog.

Za nekatere je to denar. Da bi si ga čim več nagražili, so pripravljeni storiti vse. Ni važno, če s svojimi komolci odričejo druge ljudi, da le pridejo do boljšega položaja, boljše plače! Vsa sredstva so dovoljena!

Drugim je bog spolnost. Ni važno, če bo zaradi tega ponižal toliko človeških bitij, ki so željna ljubezni in pričakujejo ljubezni, razumevanja, opore. Uporabil bo vse zvijače, laž, izsiljevanje, zasmevanje, da le pride do cilja. Ko se naveliča enega partnerja, ga zapusti brez pomisleka in obžalovanja kot ožeto cunjico.

Za tretje je bog oblast. Biti nekaj več kot drugi. Uspeti v družbi, da ti drugi zavidajo. Družiti se s pomembnimi ljudmi, s „smetano“ v družbi, biti občudovan...

Za nekatere je bog lepo stanovanje ali račun v banki, vikend ali potovanja.

Navadno pa je bog sestavljen iz vsega tega.

Bog — čemu to služi

Če postavimo skupini mladih vprašanje o Bogu, lahko pričakujemo najrazličnejše odgovore.

Kdo bo tudi vprašal: „Bog — čemu to služi?“

Res je, Bog ni za to, da bi lahko dobil dobro zaposlitev, niti zato, da bi ti pomagal pri izpitu ali da bi ti pomagal najti izgubljeno denarnico. Ni za to, da bi ti pomagal pri srečkah, niti zato, da ti dobi fanta ali dekle. Čem misliš, da je Bog za vse to, potem je tvoj Bog malik.

Bog, daleč nad oblaki

Mnogi na Boga sploh ne mislijo. Ali je ali ga ni, življenje gre dalje. Dekleta (ali fantje) so pri roki, denar je na razpolago, želja ne manjka... Čemu misliti na Boga? Zato, da te vest svari? Zato, da se ti zbuja v notranjosti nepotrebna vprašanja? Da postaneš žalosten, ko je zabava na višku? Najboljši način, da prijetno živiš, je, da na to sploh ne misliš!

Bog — sovražnik

Marsikdo zasovraži Boga, ker si ga predstavlja kot sovražnika. Zapira mu vrata, se ga izogiba kot tatu. Predstavili so mu ga kot strogega sodnika, nadležnega policaja, sitnega izterjevalca dolgov. S takim je bolje ne imeti posla, Včasih se ga boji, ker je ta Bog vedno pripravljen spomniti ga na njegove grehe iz preteklosti, na sedanje dolžnosti in bodoče kazni. Takega Boga je bolje srečati čim redkeje.

Bog, ki ga ni

Drugi so še bolj temeljiti. Boga so ustvarili ljudje, pravijo, zato, da bi izžemali denar od revežev, da bi se čutili bolj varne, da bi preprečili revolucije. Izmislili so si ga duhovniki, da bi imeli oblast nad preprostimi verniki. Toda sodobna znanost je odkrila, kako je nastal Bog in ga več ne potrebuje. Bog je bil dan za tolažbo tistim, ki so bili izkoriščani, da bodo dosegli srečo v nekem drugem svetu. Danes so se izkoriščani zavedli, da morajo iskati srečo na tem svetu in nima jo več potrebe po Bogu.

Kaj Bog je

Bog ni narejen po človeški podobi. Nima brade, ni sivolasi starček, niti gromovnik, ki bi nam hotel pognati strah v kosti. Bog je nekdo, ki nas v vsakem pogledu presega. Sodobna znanost je odkrila veliko skrivnosti narave, vemo za stvari, o katerih se našim prednikom še sanjalo ni. Razbili smo atom, prodrl v gene, spočeli človeka v epruveti. Zemeljski sateliti se že mešajo z nebeškimi. Smo podobni vesoljskim bitjem, ki so pristala na tujem planetu v velikem zapuščenem mestu. Odkrila so, kam vodijo ulice, kje so mostovi, kako deluje železnica, čemu služijo avtoceste... So s tem odgovorili na vsa vprašanja? Ne, ostane osnovno vprašanje, ki se je porodilo prvo in bo ostalo tudi potem, ko bodo vse odkrili: Kdo je to naredil?

Temu vprašanju ne more uiti niti človek. Kdo je naredil vso to čudovito urejeno naravo, katere delček smo odkrili? In ko bomo odkrili še več, bo to vprašanje še vedno ostalo odprto, vsebinsko bo še obsežnejše in še bolj očitno. Zato so ljudje vedno iskali odgovor na to vprašanje: Zakaj smo na svetu, od kod

Profesorski zbor Srednješolskega tečaja Ravnatelj Marko Bajuk v šolskem letu 1992 v Slovenski hiši v Buenos Airesu. (Na sliki vsi, razen dr. Marka Kremžarja in dr. Alojzija Starca).

smo in kam gremo? Vprašanja vredna inteligentnega bitja!

Bog Abrahama, Izaka, Jakoba

Da bi človek našel pravi odgovor na ta osnovna vprašanja in da bi se ne zanašal samo na svoj razum, po katerem se Bog le delno razodeva, se je Bog razodel po očakih. O tem nam pripoveduje Stara zaveza. To je živi Bog Abrahama, Izaka in Jakoba. Bog, ki se razodeva v svoji očetovski dobroti, je tudi Bog Mojzesa, ki razodeva svoje veličastvo na gori Sinaj v blisku in gromu. Končno pa se je najpopolneje razodel po svojem Sinu, Kristusu. Apostol Janez je zapisal: „Boga ni nikoli nihče videl, edinorojeni sin, ki je v Očetovem naročju, on je povedal“ (Jn 1, 18).

Že Izraelci so imeli vero v enega Boga. Prav čudno je, če gledamo z zgodovinskega vidika, kako je bilo mogoče, da je ta mali narod na preprihu dveh velikih kultur, egiptovske in babilonske, v suženjstvu pod enim in drugim, v stalnih selitvah, lahko imel različno vero od svojih mogočnih sosedov. Vsi okoliški narodi so bili, mnogobožci z bogatimi templji in bleščečimi kipi, ki so predstavljali razne bogove. Preprosto nomadsko ljudsko ljudstvo Izraelcev je morali biti v hudih skušnjavah, da si tudi samo kaj takega omisli. Tak primer smo videli ob dogodku z zlatim teletom. Bog pa je temu ljudstvu pošiljal dobre voditelje in ga očistil s trpljenjem, ko se je oddaljilo od njegovih naukov in zakonov. Če danes filozofsko razpravljamo o Bogu, vemo, da je prvi pogoj tistega, ki naj bi bil počelo vsega stvarstva, to, da je samo eden. Če ni eden, ne more biti pravi Bog, ker ne bi mogel biti začetnik vsega, začetnik, ki sam nima začetka. Naš razum pa zahteva prav takega Boga. To, česar niso jasno spoznali niti veliki grški filozofi, je vedel že tisočletja prej ta mali narod pastirjev. Nerazumljivo zgodovinsko dejstvo vere v enega Boga je doseglo svoj višek v razodetju Jezusa iz Nazareta.

Bog Jezusa Kristusa

Za kristjane je edini resnično Bog Jezus Kristus. Krščanski Bog ni Bog, ki bi bil izven človeške zgodovine, nad njenim dogajanjem, ampak „učloveče-

ZAKRAMENTI — znamenja božje prisotnosti med nami

- Jezus nam je zagotovil svojo navzočnost med nami na zemlji z besedami: „Vedite pa: jaz sem z vami do dovršitve sveta.“
- Krščanske skrivnosti, ki nas povezujejo s Kristusom, so sveti zakramenti.
- Vsakdo, ki hoče biti deležen Kristusovega odrešenja, se mora povezovati z njim po zakramentih.

Kakšen pomen ima danes hoditi v cerkev k maši, k obhajilu, moliti, iti k spovedi, dati krstiti otroke, pripraviti jih na birmo, poročiti se v cerkvi...? Mnogi to delajo iz navade: Moji starši so tako delali in jaz bom tudi. Drugi zato, ker so jim všeč „ceremonije“, sveče, ki gorijo, petje, igranje orgel, slovesnost... Drugi zopet čutijo v sebi potrebo po stiku z Bogom. Kaj so pravzaprav vsi ti obredi, ki se jih udeležujemo. Da bi bolje razumeli, kaj prejemamo, bomo letos na straneh naše revije obravnavali zakramente.

Kristus še živi

Ko govorimo o Kristusu, si mnogi predstavljajo izrednega človeka, ki je živel pred 2000 leti, učil čudovit nauk o ljubezni med Bogom in ljudmi ter ljudmi med seboj. Človek, ki je trdil, da je božji Sin, eno z Očetom, torej Bog. Zaradi teh „bogokletnih besed“, da se je delal Bogu enakega, je bil od judovskega velikega zbora obsojen na smrt. Umrl je, potem ko je tri ure visel na žebeljih pribit na

ni“ Bog. To je Bog, ki je prisoten, ki se razodeva, ki se želi posredovati po ljudeh. Kristjani verujemo, da je Jezus iz Nazareta vrhunec tega zgodovinskega razodetja Boga, in verujemo, da je Bog, ki se je razodel v Kristusu, posredoval vsakemu človeku besedo odrešenja.

Z izvirnim grehom je na svet prišlo sovraštvo, trpljenje in smrt. Ta nered v človeku ne prihaja od Boga, ni bil v njegovem načrtu. Človeku so se razen vprašanj, čemu je na svetu, odkod prihaja in kam gre, pridružila še mnoga druga temeljna vprašanja: zakaj je na svetu trpljenje, zakaj so krivice, sovraštvo, zakaj smrt, če človek po naravi teži k sreči, ljubezni, veselju, ki naj bi ne imelo konca? Kako premagati, kar je temnega v človeku? Na ta vprašanja nam je odgovoril Jezus.

V Jezusu je ljubezen premagala sovraštvo, življenje je premagalo smrt, milost je zmagala nad grehom. Po Jezusu nas Bog vse naredi za brate. Po njem smo vsi povezani z istim ciljem, brez razlike v barvi kože, jezika, razrednega položaja ali gmotnega stanja.

V zadnji svetovni vojni smo usodno izkusili, kam pripelje češčenje lažnih

bogov. Za Hitlerja je bil bog oblast nad človeka nad vsem svetom. Za Stalina in komunistične voditelje v raznih deželah je bil bog komunistična partija. Posledica češčenja je bila žalostna usoda in nepopisno trpljenje milijonov ljudi. To ni bila krivda samo Hitlerja, Stalina in voditeljev, podpirali so ju milijoni, ki jih je njihov bog zasleplil.

Tudi danes krivi bogovi, ki jih častijo ljudje, prinašajo trpljenje in gorje za milijone ljudi. Pokoli, vojne, terorizem, krivična razdelitev dobrin, lakota v svetu... vse to so žalostne posledice češčenja lažnih bogov.

Tudi v našem malem vsakdanjem svetu se ponavlja isto. Koliko trpljenja povzroča oboževanje denarja, oblasti, spolnosti, strasti vseh vrst našim družinam, našemu bližnjemu?

Ob tem pa vidimo, kaj vse bi lahko naredila prava ljubezen. Zgledi ljudi, kot je mati Terezija iz Kalkute, Schweitzer, Martin Luther King, Raoul Follerau in drugi, nam kažejo na možnosti, kako bi se svet lahko spremenil, če bi častil resničnega pravega Boga in ne imel drugih bogov razen njega, kot nas uči prva božja zapoved.

sramotni les križa. Pokopali so ga, po treh dneh pa je bil grob prazen, rimski stražarji pa so pobegnili. Prikazal se je svojim učencem in videli so ga in se prepričali, da živi. „Mi, ki smo z njim jedli in pili, potem ko je od mrtvih vstal“ (Apd 10, 41), bo rekel Peter. Štirideseti dan se je „od njih ločil in šel v nebesa“ (Lk 24, 51).

Vendar za nas kristjane Kristus tudi danes živi med nami, saj je rekel: „Vedite pa: jaz sem z vami vse do dovršitve sveta (Mt 28, 20). S tem Kristusom, ki danes živi med nami, smo povezani na poseben, „skrivnostni“ način. Tem krščanskim skrivnostim, ki nas povezujejo s Kristusom, po njihovem latinskem imenu pravimo zakramenti.

Kaj so zakramenti?

Ljudje se v vsakdanjem življenju neštetokrat poslužujemo znamenj. Če pokimamo z glavo, je to pritrdilno znamenje za „da“. Pri javnem glasovanju dvignemo roko, če se s predlogom strinjamo. To je znamenje za naš pristanek. Zastava določenih barv z določenim zaporedjem in obliko je znamenje te ali one države. Črke, ki jih pišemo, so znamenja za posamezne glasove. Prometni znaki na cesti so znamenja za predpise ali stanje na cesti. Znamenje ne pomeni tega, kar dejansko je, ampak neko drugo stvar, namesto katere je. Dvignjena roka ne pomeni roke, ampak pristanek, obrnjen trikotnik na cesti ne pomeni

trikotnika, ampak predpis, da nimaš prednosti, rdeč krog ne pomeni kroga, ampak prepoved vožnje itd. Simbole uporabljamo zlasti tedaj, ko se to, kar hočemo povedati, ne vidi. Kristus je hotel nevidne dobrine, ki nam jih je zaslužil s svojo smrtjo na križu, ki jim pravimo milosti, približati z vidnimi znamenji. Tem znamenjem pravimo zakramenti. Na kratko lahko rečemo, da so zakramenti vidna znamenja nevidnih milosti. Dodati moramo še, da so to znamenja, ki jih je postavil Jezus sam neposredno, ko je apostolom naročil, kako naj jih delijo (krst, obhajilo), ali posredno, tako da je naročil apostolom, da jih delijo, in pa tudi kako. Cerkev ne more spremeniti števila in bistva zakramentov. Zakramenti so znamenja božje prisotnosti med nami. Vsakdo, ki hoče biti deležen Kristusovega odrešenja, njegovega življenja, se mora povezati s Kristusom po zakramentih. Jezus je govoril: „Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu. Zakaj brez mene ne morete ničesar storiti“ (Jan 15, 5). „Kakor mladika sama od sebe ne more roditi sadu, če ne ostane na trti, tako tudi vi ne, če ne ostanete v meni“ (Jan 15, 4). Na to trto smo vcepljeni po zakramentih.

Po zakramentih Kristus posvečuje vse naše življenje

Jezus je dobro poznal človeško naravo in zato je hotel po zakramentih

posvetiti vse naše življenje, vse najbolj važne dobe, dogodke in potrebe življenja.

Prvi dogodek je človekovo rojstvo, brez njega ni nobenega drugega „dogodka“. Prvi „dogodek“ za kristjana je rojstvo za nadnaravno življenje, vcepljenje na Kristusa kot trto. Brez zakramenta krsta ni božjega življenja v nas in ne moremo prejeti nobenega drugega zakramenta. Zato je krst prvi in osnovni zakrament. Brez hrane pa na novo nastali organizem ne bi mogel ostati pri življenju. Ko je organizem dovolj razvit, se mora sam naprej hraniti, sicer umrje. Tudi kristjan, ko pride kot otrok k razumu, se mora najprej hraniti, da ostane pri nadnaravnem življenju. Ta hrana je evharistija (obhajilo) in evharistična daritev (sv. maša), ki je osrednji zakrament, v katerega so usmerjeni vsi drugi zakramenti. Ko otrok postane polnoleten, sprejme nase vso odgovornost in naloge ter pravice, ki mu kot popolnemu človeku pripadajo. „Polnoletnost“ vere, polnopravna vključitev v Cerkev in versko občestvo daje zakrament svete birme. Kristjan pa je kljub svetosti svojega poklica še vedno slaboten in nepopoln ud skrivnostnega Kristusovega telesa. Človek mora očistevati svoje telo, ga zdraviti, če je bolno, tako se mora tudi kristjan očistevati in zdraviti v zakramentu odpuščanja ali spovedi. Lepše kot beseda spoved, ki smo jo dosedaj uporabljali, označuje ta zakrament beseda pokora ali sprava. To je torej zakrament sprave s Kristusom in brati. Nekatere naloge v našem življenju so še posebej važne za vso skupnost. Človeški rod se ohranja in raste v celicah, ki jim pravimo družine. Odločilna vloga družine tudi za rast verskega občestva je posvečena z zakramentom sv. zakona. Po njem prihajajo na svet novi bodoči člani Cerkve. Obstaja še ena pomembna služba za vso Cerkev: služba delivcev božjih skrivnosti. To dejavnost posvečuje zakrament mašniškega posvečenja. Človekov delež je tudi trpljenje, ki je posledica izvirnega greha, in kot najvišja njegova oblika smrt. V teh preizkušnjah Kristus podpira kristjana z zakramentom svetega maziljenja. Kristus nam je torej podaril sedem zakramentov. To je sedem kanalov, po katerih nam dotekajo posebne milosti, ki jim pravimo tudi zakramentalne. Te milosti niso dane samo posameznikom, kot neke vrste privatna lastnina, ampak so kot življenjski sok, ki kroži po vsej trti in ji daje rodovitnost. Ta vinska trta je Kristus kot nevidno ali mistično telo. To skrivnostno ali mistično Kristusovo telo je pravzaprav Cerkev.

Učiteljsko osebje Slomškove šole v Ramos Mejiji v šolskem letu 1992.

Vidno znamenje nevidne milosti

Če bi ne bilo tega vidnega znamenja nevidnih milosti, ki nam jih daje živi Kristus, bi ne vedeli, kdaj in kako se nam te milosti podeljujejo. Vedno bi bili v dvomih, ali smo jih prejeli ali ne. Vidna znamenja, ki jih pri zakramentih uporabljamo, so potrdilo in zagotovilo za to, kar se nevidnega dogaja. Znamenja pri zakramentih, kot smo v začetku dejali, niso to, kar se na zunaj vidi, ampak so razpoznavno sredstvo za to, kar se nevidno dogaja. Pri posameznih zakramentih so različna. Sestavlja jih namreč reč (snov), ki jo uporabljamo (to ni vedno nekaj materialnega), in besede. Pod „besedo“ razumemo besede, s katerimi se zakrament podeljuje. Pri krstu je reč voda, besede pa: „Jaz te krstim...“ Pri birmi je reč olje (krizma) in beseda to, kar delivec izgovarja. Pri evharistiji je reč kruh in beseda posvetilne besede itd.

Delivec zakramentov

Prvi delivec zakramentov je Kristus sam, ker iz njega izvirajo vse milosti. Vidni delivec zakramentov je lahko samo človek. Razen pri dveh zakramentih je to duhovnik (ali škof, ki ima polnost duhovniškega posvečenja, duhovnik ne more posvetiti duhovnika, škof pa lahko duhovnika in duhovnika v škofa). Zakrament krsta lahko podeli vsakdo, ker je to prvi in najbolj potreben zakrament. Seveda morajo biti za to razlogi, sicer je podelitev nedopustna, veljavna pa vseeno. Zakrament svetega zakona si podelita zaročenca med seboj in je duhovnik le uradna priča, ne pa delivec. Za veljavnost zakramenta se zahteva, da mora delivec imeti namen storiti tisto, kar dela Cerkev ob delitvi tega zakramenta.

Veljavnost zakramenta ni odvisna od vrednosti ali nevrednosti delivca. Nevreden delivec zakramenta sicer greši, zakrament pa podeli vseeno. Če bi ne bilo tako, bi nikdar ne vedeli, ali smo zakrament prejeli ali ne.

Neizbrisno znamenje

Nekateri zakramenti podelijo prejemniku poseben pečat, ki mu pravimo neizbrisno znamenje. Te zakramente lahko človek prejme samo enkrat v življenju. Ti zakramenti so: krst, birma in mašniško posvečenje. To znamenje bo za zveličane odlika, za pogubljene pa še večja sramota.

Kdor bi prejel zakrament živih, ki vtisne neizbrisno znamenje, nevredno, ga prejme vseeno veljavno, le da s tem

smrtno greši in bo milosti, ki jih podeljuje ta zakrament, prejel, ko zopet pridobi posvečujočo milost (s spovedjo, popolnim kesanjem), zato rečemo, da zakrament oživi.

Odprti za milost

Vredno prejmemo zakrament, če milosti ne postavljamo ovire. Ločimo zakramente mrtvih, to je takih, ki so na duši mrtvi, ker so v smrtnem ali izvirnem grehu in zakrament podeli posvečujočo milost. Taki zakramenti so krst, ki odpusti izvirni greh in tudi osebne grehe, za tiste, ki ga prejmejo v odrasli dobi. Zakrament sprave, ki ima prav ta namen, da nam vrne posvečujočo milost, če smo jo izgubili, in zakrament maziljenja, ki nam tudi odpusti grehe, če se jih ne moremo spovedati. Za vreden prejem teh zakramentov se zahteva kesanje. Za ostale zakramente se zahteva stanje posvečujoče milosti (da jih prejmemo brez smrtnega greha na duši) in zato jih tudi imenujemo zakramente živih (na duši).

Velikokrat kristjanom, ki pogosto prejemamo zakramente, očitajo, da so „še slabši od tistih, ki jih ne prejemajo“. Po večini so take trditve neutemeljene. Velikokrat pa se upravičeno sprašujemo, zakaj tako vzvišeni zakramenti, kot obhajilo in spoved, bolj ne delujejo na tiste, ki jih pogosto prejemajo, na nas same. Zakaj se bolj ne poznajo milosti, ki

po teh zakramentih pritekajo? Krivda gotovo ni na Kristusu, pač pa nas samih. Lahko si predstavljamo posode različnih velikosti. Prva je lahko velika in široka kristalna čaša, druga je manjša, tretja še manjša in končno tudi taka, ki ni večja od naprstnika. Zamislimo si, da Kristus vliva v vse te čase zakramentalno milost. V prvo bo lahko veliko nalil, predno bo polna do roba, v drugo manj, zadnja pa bo že po nekaj kapljicah polna do vrha. Tudi če še vliva, bo vse šlo čez. Ni odvisno od tistega, ki vliva, da posodica ne prejme več, temveč od posode, ker je premajhna.

Če se na prejem zakramentov ne pripravimo, če svoje duše ne razširimo, potem Kristus vanjo ne more viliti vseh tistih milosti, ki bi jih lahko bili deležni in bi se poznale tudi v našem vsakdanjem življenju. Če sebičnost, površnost, malomarnost manjšajo našo sprejemljivost, se Kristus zaman trudi, da bi nas obogatil. Potem ne smemo reči: „Saj je vseeno, če prejemam zakramente ali ne, saj se nič ne pozna!“ Odstraniti moramo oviro, ki je v meni samem.

Toliko bolj velja to za zakramente, ki jih prejmemo samo enkrat v življenju. Pri drugih zakramentih se lahko tolažimo, da se bomo drugič bolje pripravili, pri teh pa ne. Ker pa vsak zakrament podeljuje milosti, ki jih je Kristus namenil prav za tisto nalogo, za katero je tisti zakrament postavil, so te milosti za vedno izgubljene!

Rast XXI. na grobišču Dol pri Hrastniku, kjer je prisostvovala sv. maši, verjetno prvi na tem kraju, ki jo je daroval župnik Janez Rihar.

Postopek za priznanje mučeništva Lojzeta Grozdeteta

Nadškof Šuštar je na predlog salezijanskega inšpektorja mag. Stanislava Hočevarja in s privolitvijo Slovenske škofovske konference v nedeljo, 27. septembra, v Šentrupertu na Dolenjskem, slovesno razglasil odlok o začetku uradnega postopka za priznanje mučeništva Lojzeta Grozdeteta. Slovesnost, ki so se je udeležili tudi salezijanski vrhovni predstojnik Eugenio Viganò iz Rima, trebanjski dekan Janez Petek in številni dekanijiški in salezijanski duhovniki, se je začela na pokopališču ob grobu Lojzeta Grozdeteta. Inšpektor Hočevar je predstavil Grozdeteta kot vzornika mladine, nadškof Šuštar pa je na njegov grob postavil prižgano svečo. V župnijski cerkvi je nato sledila slavnostna akademija in slovesno somaševanje.

Lojze Grozde, zgleden katoliški dijak in član dijaške Katoliške akcije in Marijine kongregacije, je 1. januarja 1943 na Mirni umrl mučeniške smrti. Nad njim so se grozljivo znesli komunisti, krajevni naprotniki vere in Cerkve. Pokopan je na pokopališču v Šentrupertu.

Za postulatorja je nadškof imenoval dr. Janeza Jenka, za pravdnika mag. Rudija Borštnika, za notarja Francija Šenka in za delegata ljubljanske nadškofije msgr. Zdravka Revna.

Začetek postopka je pomemben tudi zaradi tega, ker se z njim odpirajo vrata za nove postopke mučeništva za številne druge nedolžne žrtve komunističnega nasilja med revolucijo in po njej.

V Duhovnem življenju bomo v letošnjem letniku ponatisnili (delno skrajšano) besedilo knjige Slovenski mučenec Lojze Grozde, ki jo je napisal dr. Anton Strle in je prvič izšla v Ljubljani leta 1944. Leta 1991 je izšel v Ljubljani ponatis z obširno spremeno besedo dr. Tarasa Kermaunerja.

V Buenos Airesu je izdala ponatis knjige Katoliška akcija v založbi Naša knjiga leta 1955.

Obisk pri velikem dobrotniku
Slovencev v Argentini

Vinko Rogelj - 90-letnik

ALOJZI STARC

V kraju José C. Paz pri Buenos Airesu živi Vinko Rogelj, ki bo, če Bog dá, 20. januarja 1993 praznoval svojo devdesetletnico.

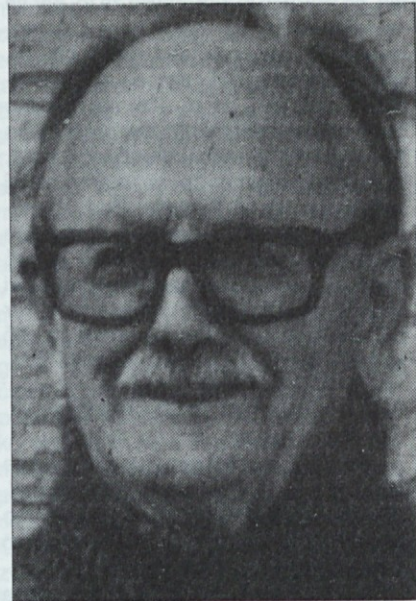
Ker ga že nekaj let obiskujem, da mu na domu podelim svete zakramente, je kaj naravno, da sem ga obiskal tudi pred njegovim velikim jubilejem. Med živahnim pogovorom, saj po časopisih še vedno spremlja naše življenje, sva prišla tudi do vprašanj, ki vzbujajo nemajhno začudenje in veliko hvaležnost.

„Gospod Vinko, kdaj in kje ste bili rojeni?“ sem ga povprašal. „Rojen sem bil,“ tako mi je smehljaje odgovoril, „dne 20. januarja 1903, dva dni pred mojim godom, sv. Vincencijem. Doma pa sem iz Gorenjske, iz Preddevora pri Kranju. Kot mlad fant sem bil več let pismonoša.“

„Kdaj in zakaj ste prišli v Argentino?“ je bilo moje naslednje vprašanje. Gospod Vinko se je malo zamislil, potem pa mi je dejal:

„To pa je bila čudna zgodba. Prav neverjetna! Kakor iz pravljice. Leta 1925, torej pred 68 leti, je bila po Sloveniji velika propaganda za Ameriko. Iz Amerike, tako Severne kot tudi iz Južne, so prihajali razni agenti. Obljubljali so nam vsemogoče stvari. Nič niso pravili, od kje so. Govorili so samo o Ameriki, oblubljeni deželi. Prijavil sem se. Mislil sem, da grem v Združene države Severne Amerike, pa so me dali na ladjo, ki je plula v Buenos Aires.“

„Kako pa je bilo v Argentini v tistih časih?“ sem radovedno povpraševal dalje. „Težko, težko,“ je pristavil g. Vinko. „Odšel sem v mesto Santa Fe, sam ne vem zakaj. V Buenos Airesu ni

bilo dela. Šel sem po cesti in gledal okrog, če je kje kakšna mizararska delavnica. Ničesar nisem imel. Bil sem že zaskrbljen, kar mi pride nasproti neki Nemec in me pobara, če morda iščem delo. Na pojasnilo, da znam mizariti, me je takoj povabil v svojo delavnico. Tam sem delal do leta 1928. Reči moram, da se mi je prav dobro godilo. Bil sem zadovoljen, tudi k sv. maši sem lahko hodil, številni naši priseljenci vsega tega niso imeli.“

„Kam pa ste potem odšli?“ je bilo moje novo vprašanje.

„Iz Santa Fe sem kot mizar odšel v Buenos Aires. Najprej sem živel na Paternalu, kjer je bilo silno veliko naših rojakov. Leta 1930 sem se poročil z Jožefino Lasič. V družini so se nama rodile tri hčerke, pri eni sedaj živim. Iz Paternala sem odšel v Villa Madero, kjer sem imel mizararsko delavnico, od tam v Transradio. Sedaj pa sem že vrsto let v kraju José C. Paz.“

„Kakšno pa je bilo vaše poznanstvo s slovenskimi duhovniki?“ sem ga po-

Op.: Ko je bilo DŽ že v tisku, je g. V. Rogelj 29. novembra nenadno umrl. Gospod naj mu bo dober plačnik!

Molitev za dokazni proces mučeništva Lojzeta Grozdeteta

Troedini Bog!

Na priprošnje Brezmadežne proslavi svojega služabnika Lojzeta Grozdeteta, da ga bomo smeli častiti za mučenca vere in da bomo tudi mi živeli s Kristusom ter vse svoje misli, želje in dejanja usmerjali tebi v slavo, bratom in sestrkam v korist, sebi pa v zveličanje. Amen.

vprašal.

„Ko sem bil v Santa Fe in pozneje na Paternalu, ni bilo med nami nobenega slovenskega duhovnika. Kaj se to pravi, si ne moremo niti predstavljati. V tujini, brez domačega duhovnika in v skoraj poganskem svetu! Leta 1933 je prišel g. Jože Kastelic, prvi slovenski dušni pastir. Bil sem ga zelo vesel. Vsa leta sva bila prijatelja. Njemu se moram za marsikaj zahvaliti. Čez tri leta je prišel še g. Janez Hladnik. Ta je še bolj globoko zaoral.“

„Za kaj ste Bogu najbolj hvaležni?“ sem nadaljeval s svojimi vprašanji.

„Za dve stvari,“ mi je bistri devetdesetletnik hitro odvrnil. „Najprej zato, da sem v tistih letih, ki niso bila lahka, ohranil vero, nato pa, da sem imel priložnost bližnjemu pomagati. Pomagati v velikih potrebah. To pa je bilo tako. Nekega dne v letu 1947 je prišel k meni dušni pastir Janez Hladnik. Takoj mi je dejal: „Vinko, v Italiji in na Koroskem je polno naših ljudi, ki so se umaknili pred komunisti. Radi bi se nekje naselili. Jutri pojdiva k predsedniku države Peronu, avdienco imam že naproseno. Prosila ga bova, da dovoli našim ljudem prihod v Argentino.“ Naslednji dan sva se res znašla pred državnim predsednikom. Takoj je privolil, da se lahko naseli 10.000 Slovencev, le zagrozil nama je, da bova plačala s svojimi glavama, če so komunisti.“

„Ali ste imeli potem še stike s Slovenci?“ sem vidno hvaležen do tega dobrega moža nadaljeval z vprašanji.

„Seveda in še koliko! Velikokrat sva z gospodom Hladnikom čakala ladje, ki so pripeljavale slovenske begunce. Iskala sva stanovanja. Nekatere družine sem osebno vzel v svojo hišo. Z nekaterimi sem še danes v prijateljskih odnosih, večina pa je seveda že v večnosti.“

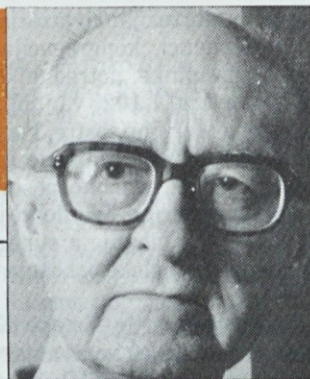
„Kako pa preživljate jesen vašega življenja?“ sem dobremu možu zastavil zadnje vprašanje.

„Hvala Bogu, kar lepo! Malo več počivam, hodim po vrtu, še kaj preberem, se pogovarjam, pa seveda tudi molim. Vsak dan se v molitvi spominjam svoje žene, ki je bila doma iz Primorske in je z menoj preživljala veselo in težke dni. Seveda se s hvaležnostjo spominjam naših rajnih dušnih pastirjev, tako g. Jožeta Kastelica, msgr. Janeza Hladnika, msgr. Antona Orcharja, in drugih številnih mojih sovrstnikov, ki so že v večnosti.“

„Gospod Vinko, hvala vam za vse in dobri Bog naj vas ohrani še vrsto let.“

SLOVENSKI NAROD DEL ŽIVE CERKVE

ALOJZIJ GERŽINIČ

(2)

Veliko podatkov je v razpravi Cerkev in Slovenci po svetu mag. Bogdana Kolarja: Cerkev in izseljensko vprašanje, Cerkev na Slovenskem in rojaki po svetu (delo duhovnikov, škofov, redovnikov in redovnic, Družbe sv. Rafaela, tiska). Oris dela po deželah.

O Slovencih v misijonih poroča dr. Zmago Žmitek. Zgodovina misijonskega delovanja je še slabo raziskana, predvsem zaradi pomanjkanja primarnih virov. Razpršeni so po tujih arhivih, muzejih in knjižnicah. Uredništvo Katoliških misijonov je ok. l. 1935 začelo sistematično zbirati podatke. Do začetka druge svetovne vojne so „odkrili“ več desetletij dotlej neznanih slovenskih misijonarjev in misijonark. Statistični pregled je izšel l. 1939 v glasilu Duhovniške misijonske zveze Lux mundi. Dopolnjen pregled je sestavil g. Lado Lenček leta 1943. Misijonarji po neevropskih deželah po drugi svetovni vojni so zbrani v delu Cerkev na Slovenskem v letih 1971 in 1985 in v Letopisu slovenskih škofij 1978.

Obdobje dozorevanja slovenskega naroda (v glavnem 19. in 20. stoletje) obravnavajo prispevki dr. Marijana Smolika (Kulturna dejavnost slovenskih katoličanov), mag. Andreja Vovka (Oris šolske dejavnosti), dr. Franceta Oražma (Duhovnost).

Dr. Smolik navaja predvsem te stvari: Začetek šolske obveznosti, prevodi Svetega pisma, delovanje A. M. Slomška, Mohorjeva družba, Jeranova Zgodnja Danica, ustanovitev Alojzijevega (1846) in Marijanišča (1876), ustanovitev Slovenske matice (1864) in Leonove družbe, revije, znanstveno delo.

Šolstvo je do konca 18. stol. bilo v rokah Cerkve. Tako tudi še po osnovnošolskem zakonu 1805 in po kratki dobi Ilirskih provinc. Po uvedbi dualizma so 1869 sprejeli zakon, po katerem je nadzorstvo nad šolstvom prevzela država. Večina učiteljstva je pri nas kmalu stopila v liberalni tabor.

Tudi Društvo sv. Cirila in Metoda, ki so ga ustanovili v obrambo pred raznarodovalnim delovanjem zasebnega društva Deutscher Schulverein, je prišlo v roke liberalcev. V Prekmurju so se madžarskemu pritisku upirali duhovniki (dr. Franc Ivanocy). Neprecenljiv pomen za vzgojo izobraženstva je imela škofijska (Jegličeva) gimnazija v Št. Vidu. Veliko so v šolstvu naredili redovniki. Z nastankom Jugoslavije je do Zakona o narodnih šolah (1929) obveljala avstrijska zakonodaja. Med spremembami v novi državi je najvažnejša ustanovitev univerze v Ljubljani. Kot njen del je delovala teološka fakulteta. (Ta je do konca gostovala v Alojzijevešču. V novem Baragovem semenišču naj bi dobila šest predavalnic in prostora za knjižnico in seminarje). Pregled šolstva se konča s tem odstavkom: „Osvoboditev leta 1945 (pravilno: Komunistična okupacija) je na šolskem področju prinesla *podržavljenje* zasebnih šol, ki so jih vodili cerkveni redovi. Verouk je v prvem obdobju še ostal šolski predmet, vendar neobvezen, pomaknjen na zadnje ure, in k njemu so morali starši učence posebej prijaviti. Nadaljnje zaostrovanje politike novih oblasti do katoliške Cerkve in vernikov nasploh je med drugim odpravilo verouk iz šol ter leta 1952 izločilo Teološko fakulteto iz ljubljanske univerze.“ (365)

Iz razprave dr. Oražma: „Versko življenje je pod vplivom rasvetljenstva, janzenizma in ježefinizma zelo nazadovalo. Sredi 19. stol. se je Cerkev sama iz sebe prenavljala, v veliki meri po posameznih izrednih osebnostih, redovnih ustanovah in gibanjih.“ (367) Na začetku trije veliki škofje: Baraga, Wolf in Slomšek, potem Missia, Jeglič, Sedej. Redovi: frančiškani, kapucini, minoriti, križniški red, cistercijanci,

trapisti, kartuzijanci, lazaristi, jezuiti, salezijanci, kongregacija šolskih sester, uršulinke, notredamke (Uboge šolske sestre), l. 1926 v Ljubljani ustanovljene Marijine sestre. Po vseh škofijah so delovale Marijine družbe in kongregacije; podobno poslanstvo so imele bratovščine. Zelo dobro je vplivalo liturgično gibanje z evharističnim življenjem, ljudske pobožnosti, romana.

Etnologinja dr. Zmaga Kumer je prispevala Odsev verovanja v ljudski duhovni kulturi na Slovenskem. Razpravlja o poganskem izročilu, o „pokristanjenju“ seg, o krščanskih sestavinah. Zanimiva je sklepna misel: „Morda bi kdo dejal, da je bilo verovanje rodov pred nami preveč pomešano z legendarnimi sestavinami, preveč katekizemsko naučeno in premalo dogmatično poglobljeno. Saj je že Trubar očital premalo duhovnosti in preveč čustvenosti. Vendar se zdi, da slovenskemu značaju bolj prija tako verovanje, ki mu omogoča tuzemski, zaupen stik z Bogom, s Kristusom, verovanje v Marijino materinsko dobroto, v svetniško priprošnjo, kot pa razumarsko utemeljevanje vere v človeško nedosegljivega Boga.“ (355)

Dolgi epistemološki uvod v dr. Matjaža Kmecla obravnavanje „Cerkve in slovstva“ utemeljuje religiozno verovanje „na čutenjih, predstavah in premišljevanjih takoiimenovanega onstranskega, ne-fizičnega, metafizič-

nega sveta“. (377) (!) V tisočletju od najstarejših ohranjenih besedil „je z redkimi izjemami vse nastalo iz potreb in pobud nabožne oziroma cerkvene vrste“. (382) Med redkimi izjemami omenja avtor kot „najbolj sistematičnega“ Matija Kastelca. Dodati bi bilo njegov Nebeški cilj (1684); po J. Pogachnika oceni je to „najbolj zanimivo, meditativno najgloblje in v tej zvrsti slovenskega slovstva najbolj izdelano delo“. Naj opozorim tudi na izredno pogosto prevedeno in izdano T. Kempčana Hojo za Kristusom. Pri ljubljenosti te knjige med našim ljudstvom dokazuje, kako so ljudje hrepeneli po duhovni hrani. Eden prirediteljev „Thomasa Kempenzarija bukve“ je bil Frančišek Miha Poglavec, „poleg Japlja (...) najboljši stihotvorec pred Prešernom, boljši kakor Vodnik“. (Slodnjak). Književnost 19. in 20. stoletja opisuje Kmecl v širokih zamahih. V nastopajoči dobi ločevanja duhov postavlja pisec med katoliškimi literati mahničevsko napadalni klerikalizem (!), umirjeni liberalizem ter duhovnike, ki so zapadali v hudo religiozno, emocionalno krizo kot Aškerc, Gregorčič, Medved. Ločevanja med katoliškimi pesniki in pisatelji se nadaljujejo v dobi Države SHS, nato imenovane Jugoslavije. Kmecl zapade ob tem v zmotno gledanje ofarja (390); široki krog katoliških izobražencev se je pridružil „združeni osvobodilni fronti“; Kocbek je z nekaterimi uglednimi krščanskimi socia-

listi zašel v vodstvo revolucionarnega delovanja. Namesto da bi avtor kot zgodovinar najostreje obsodil to izdajstvo, izreka obsodbo konservativni duhovščini (in laičnim bojovníkom za reševanje slovenskega naroda). Ti da so videli v NOB prej in bolj „komunistično nevarnost“ (navednice pričajo, da za pisca te nevarnosti ni bilo), ta pa semuje zdela usodnejša od okupacije in njenih posledic. Zato se je nesrečno odločilo za drugačno delovanje in s tem — v narodnozgodovinskem in političnem kontekstu — za veliko obremenitev. (390)

V navajanju močnejših pesnikov in pripovednikov je Kmecl zelo skop. Ne navede npr. Detela, Lovrenčiča, Sardenka, Majcna, Antona in Franceta Vodnika, Balantiča samo kot žrtev tragičnih nesporazumov. V argentinskem kulturnem središču pozablja na Jurčeca, Simčiča, Papeža, drugod Javornika, Kosa idr. S Truhlarjem bi lahko odkril religioznost v Prešernu, v moderni, v našem času.

Dr. Edo Škulj prikazuje cerkveno glasbo. S pokristjanjenjem smo dobili cerkveno pesem. V dobi protestantske reforme je izšlo 10 pesmaric. Že prva slovenska knjiga — Trubarjev Katekizem — je prva pesmarica. Petelin Gallus je ustvaril dragoceno cerkveno glasbo. Pomembni skladatelji so nastopali v 17. in 18. stoletju. Prva katoliška pesmarica so bile Bratovske bukvice Matija Kastelca (1678). Številne pesmi in pesmarice so nastale v 18. stoletju. Nova doba se prične v 19. stol. Gregorja Riharja pesmi še vedno žive med ljudstvom. V zadnji četrtini 19. stol. je nastopilo cecilijansko gibanje (Foerster, Sattner, Hribar). Izven te struje je skladal Ignacij Hladnik. Po 1903 smo v pocecilijanski dobi, katere najvažnejši skladatelj je bil Stanko Premrl. Ob njem je deloval Franc Kimevec. Na Primorskem smo imeli Vinka Vodopivca. Ok. 1900 so se rodili Anton Jobst, Martin Železnik, Lojze Mav in izredno plodni Matija Tomc. Francetu Očku so se posebno posrečili otroški zbori. Jože Klemenčič je „razred zase“. Po koncilu omenja Škulj Jožeta Trošta, Gregorja Zafošnika in Vendelina Špendova.

Članek se konča s pregledom orglarstva.

Zadnja razprava govori o cerkveni umetnosti na Slovenskem (dr. Janez Höfler). Prinaša mnogo podatkov, tudi

Vojna na Hrvaškem. — Lipik — razvalina cerkve. Slabše kot v turških časih.

IZ NAŠE KRONIKE

Celodnevni izlet otrok ljudskih šol Velikega Buenos Airesa je bil v soboto 31. oktobra na kopališki park letalskih podoficirjev pri Ezeizi. Ob pol desetih jim je maševal Franc Šenk, nato pa so ves dan pod vodstvom učiteljskega osebja posvetili igri.

Duhovne vaje za dekleta v zavodu Marije Pomočnice v San Miguelu so bile od 30. oktobra do 1. novembra, za moške pa en teden kasneje. Udeležilo se jih je 30 deklet in 45 moških. Oboje je vodil dr. Lojze Kukovica.

Občni zbor Rožmanovega doma je bil 1. novembra.

Predavanje msgr. Antona Ilca iz Belgije o sedanjem stanju v Rusiji in delovanju Ruske misije v Bruslju je bilo pod okriljem Zedinjene Slovenije v Slovenski hiši 7. novembra.

„Kako preprečiti infarkt?“ je bil naslov predavanja dr. Marka Marina na sestanku Zveze mater in žena v Našem domu v San Justu 8. novembra; na sestanku Ženske zveze v Lanusu sta isti dan govorila dr. Jure Rode in Franci Pavlič o oblikovanju vesti otroka in mladoletnika.

2. občni zbor Zveze slovenskih mater in žena je bil 4. novembra v Slovenski hiši. Za novo delovno dobo sestavljajo odbor: predsednica Pavlina Dobovšek, podpredsednica Danica Zupan, tajnica in kulturna referentka Irena Fajdiga, blagajničarka Sonja Virnik, socialni referentki Marta Ječločnik in Tončka Rožanec; v širšem odboru so Marjeta Dobovšek, Jelica Stariha, lic. Kristina Rant, prof. Marjana Vivot, lic. Tereza Žnidar, prof. Nadislava Laharnar, lic. Meta Vombergar, Pavla Kremžar, Pavli Eiletz, Marija Eiletz in Lojzka Dimnik; predsednice krajevnih odsekov so: za San Martín Danica Zupan, za San Justo Marija

Casullo, za Pristavo Francka Oman, za Carapachay Helena Gričar, za Berazategui Brigita Vidmar in za Lanús Francka Jemec; duhovni vodja je prelat dr. Jure Rode.

27. obletnico Cankarjevega doma v Berazateguiju in 7. krajevni mladinski dan so berazateški rojaki z gosti praznovali v nedeljo 8. novembra. Dopoldne je bilo tekmovalstvo v odbojki, ob 12 je delegat dr. Alojz Starc daroval sveto mašo, pozdravne besede je v imenu odbora izrekel lic. Ivan Korošec, slavnostni govor je imela predsednica SD Carapachay Marija Korošec, recitali so Lorenca Kržišnik, Karina Škrbec in Ivi Korošec, ritmično vajo deklet pa je pripravila Nadja Kržišnik. Po skupnem kosilu je bil družabni del.

Na sestanku Lige žena-mati v San Martinu je 19. novembra govorila dr. Katja Cukjati o vzgoji.

Zedinjena Slovenija in Medorganizacijski svet sta priredila tombolsko prireditev za kritje stroškov Dnevov slovenske kulture v Slovenski hiši 14. novembra.

40. zvezni mladinski dan je bil v nedeljo 15. novembra na Pristavi. Dopoldne in popoldne so bila tekmovanja v odbojki, ob 11.30 je prelat dr. Alojz Starc daroval sveto mašo, kulturni program ob 18.30 pa je zajel govor inž. Jerneja Dobovška, podpredsednika ZS, in nastope mladine Našega doma iz San Justa, s Pristave, iz Slomškovega doma, San Martina in Slovenske vasi.

O „Ideologiji, politiki in veri“ je predaval msgr. dr. Mirko Gogala na 11. kulturnem večeru SKA 21. novembra. Istočasno je razstavljal slikar Tone Kržišnik akvarele iz Slovenije.

Sklepna prireditve Srednješolskega

dejavnost za Cerkev močno zastala.“ (422)

Knjigo poživilja 23 barvastih podob in 77 fotografij. Zelo koristni so dodani seznami: seznam škofov na slovenskih tleh in iz tistih škofij, ki so bile povezane z življenjem Cerkve na Slovenskem; seznam samostanov; literatura, imensko in stvarno kazalo, seznam sodelavcev. Priobčeni sta tudi karta starokrščanskih spomenikov in škofij ter karta samostanov pred jožefinski-mi reformami.

tečaja Ravnatelj Marko Bajuk je bila v soboto 21. novembra. Ob 16.30 je bila razdelitev spričeval, ob 17 zahvalna sveta maša v cerkvi Marije Pomagaj, nato prireditve v dvorani Slovenske hiše, ki jo je povezoval Marjan Loboda. Nova ravnateljica prof. Metka Mizerit je tehtno nagovorila študente, starše in profesorski zbor, dijaki 1. letnika so recitali Prešernovo Turjaško Rozamundo, abiturienti pa Župančičevo Dumo, v imenu abiturientov se je zahvalila Nevenka Godec, v imenu Odbora staršev pa Majda Petkovšek. Abiturienti so izdali zbornik „Predstavljamo Argentino“.

Na duhovniškem sestanku 25. novembra je govoril o svojih vtisih s potovanja po Peruju, Mehiki, Dominikanski republiki in Kubi župnik Mirko Grbec, idrijski dekan Stanko Medvešek pa o verskem stanju na Primorskem. Sestanek je bil v Longchampsu na pristavi slovenskih lazaristov.

32. občni zbor Slovenskega doma v San Martinu je bil 25. oktobra. Na njem je bil izvoljen odbor: predsednik Jože Žihel, podpredsednika Stanislav Župančič in Janez Marinček, tajnica Darinka Zorec, blagajnik Gregor Verbic, podblagajnik Marko Skulj, delegat Tone Možina, gospodinj Magda Petkovšek in Janika Jesenovec, kulturni referent Janez Filipič, kulturni sodelavci Anton Pavlič, Tone Podržaj in Janez Petkovšek, gospodarji Andrej Koren, Tomaž Filipič in Toni Belc, športna referenta Tomaž Petkovšek in Aleksander Leber, oskrbnik dvorane Jože Skale, člani gradbenega odbora Janez Marinček, Lojze Tašner, Lojze Leskovec in Rudi Dimnik; referent za petje Tone Jerman.

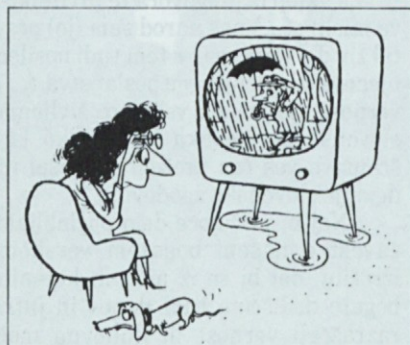
Sklepne prireditve sobotnih šol so bile ob koncu novembra in v začetku decembra; po vseh krajevnih domovih so bile tudi Miklavževe prireditve.

Za sklep iz pregovora te urednikove misli: „(...) naš narod sam (je) postal živ del Cerkve in s tem tudi nosilec njenega odrešenjskega poslanstva. (...) vernost (je) zajela vse pore življenja slovenskega človeka in je takó krščanstvo ves čas prežemalo misel in dejanje slovenske zgodovine.“

„Naj bi pričujoče delo poglobljalo zavest o našem bogatem verskem izročilu, naj bi se iz močnih korenin bogate dediščine tudi danes in jutri razraščali vernost in duhovna moč slovenskega naroda.“

UVOŽENO iz Slovenije

- Bolj mi je bil všeč predkomunistični, kot mi je všeč pokomunistični čas.
- Komunisti niso sestopili z oblasti, ampak so samo vzeli zalet.
- Tisti pri televiziji, radiu in tisku nam namile viže dopovedujejo, da se jim je posrečilo pretentati zakone razvoja: iz včerajšnjih plazilcev so se prelevili v pokončna bitja.
- Marikstera pot v prihodnost je tlakovana z žolčnimi kamni.
- Nočem v zgodovino, dokler ne gredo nekateri iz nje.
- V epicentru naredi potres najmanj škode.
- Medtem ko nas etika uči, kaj vse se ne sme, nas uči življenje, kaj vse se more.
- Trda roka ima za ozadje mehak naslanjač.
- Častno besedo dam. — Kdo dá več?
- Viš, kombinacija pa taka: legalizirana revščina in ilegalni milijonarji.
- Vsi si umivajo roke, kar pa še ne pomeni, da so vsi čisti.
- Tudi kratka pamet lahko vodi državo zelo dolgo.
- Ljudstvo pove največ, kadar mrmra.
- Mene pa nič ne skrbi, kako bo, saj je bilo še vedno drugače, kot smo mislili, da bo.
- Dajte mi jahto, pa bom obračal jadra po vseh vetrovih!
- Lahko je govoriti o odgovornosti, če imaš slab spomin.
- Nekoč smo bili siromašni, danes smo bogatejši za spoznanje, zakaj smo še naprej siromašni.

BREZ BESED

KJE JE KAJ

V letu zlatih in bisernega jubileja - Alojzij Starc	1	Božični prazniki v januarju	14
Prvi obisk Slovenske škofovske konference pri papežu	2	Nocoj nekje na severnem Japonskem - Praznik prižganih luči - Vladimir Kos	15
Namen Apostolata molitve za januar	2	Božič v ječi - Valentin Stückler	16
Nadškof Šuštar papežu Janezu Pavlu II.	3	Zvezde kličejo - Wilhelm Hünermann	16
Janez Pavel II. slovenskim škofom	4	Etika in morala - Marko Kremžar	20
IV. generalno zasedanje Sveta latinskoameriških škofov	6	Jozka Kereca tri lekcije - Zorko Simčič	21
Novo pokristjanjevanje - Marko Kremžar	8	Veruj v enega Boga! - Franc Bole	23
Božič zmeraj kontrastira - Vladimir Kos	9	Zakramenti — znamenja božje prisotnosti med nami	25
Filozofija in... čudaki Inter Rogans	10	Postopek za priznanje mučeništva Lojzeta Grozdeta	28
O devištvu - Kardinal Antonio Quarracino	11	Vinko Rogelj — 90-letnik - Alojzij Starc	28
Novomašnik Toni Qualizza SDB	12	Slovenski narod del žive Cerkve - Alojzij Geržinič	29
Bogoslužni koledar za januar	13	Iz naše kronike	31
		Uvoženo iz Slovenije	32
		Malo za šalo	32

Malo za šalo

Šef podjetja uslužbencem: „Masikdo od vas misli, da pomeni socialno skrbstvo našega podjetja to, da ne odhajajo uslužbenci zvečer domov tako utrujeni, kot so prišli zjutraj na delo.“

*

„Tako, tako! Prišli ste prosit za roko moje hčerke. To pot bi si bili lahko prihranili.“

„Nič hudega, saj sem imel tako v bližini opravke.“

*

Milijonar leži na smrtni postelji in vpraša župnika, ki sedi ob njem:

„Kaj mislite, ali lahko rešim svojo dušo, če ubogim zapustim 10 tisoč dolarjev?“

„Zagotoviti vam ne morem,“ odvrne župnik, „toda poskusiti se splača.“

*

„Ali smem pri vas kaditi, gospa?“

„Kar domači bodite in navedite, kot bi bili doma.“

„No, pa nič! Saj sem vaje potrpeti.“

*

Neki zdravnik se s svojim pacientom pogovarja o Svetem pismu in pravi: „Ne morem verjeti, kar piše tam, da bi ljudje živeli po nekaj sto let.“

Pacient se mu smehlja odvrne: „Gospod doktor, ne upoštevate dejstva, da takrat še ni bilo zdravnikov.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIVA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo (dr. Alojzij Starc).

Urednik: Jože Škerbec;
tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljeno in oblikovano: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215 - Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzetta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentina za leto 1992: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Rast XXI. v Škofji Loki.

Abiturienti SSTRMB iz Buenos Airesa so si v dobrem mesecu (od 19. julija do 23. avgusta 1992) ogledali tolik del Slovenije, da jo bolje poznajo kot mnogi starejši rojaki, čeprav rojeni še v stari domovini.

Prej „Invencible“ - „Neosvojiljivi“, zdaj „Campanile Esloveno“ - „Slovenski zvonik“, v višini 2310 m v južnem katedralskem grebenu severozahodno od Pico Sur, je devetdesetmetrski granitni stolp, ki je pred 40. leti postal slovenska lovorika. Še danes velja za preskus vrhunskih zmogljivosti.
Foto: Prijaznost dr. Vojka ARKA

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc). Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
Composición y Armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina